

MARTINSKÉ NOVINY

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

11/2023

16. november 2023, IV. ročník

Dni svätého Martina zaplnili centrum mesta

strany 5 - 7

Foto: Kultúrna scéna Martin/Matej Tylka

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

Do pomyselnjej siene slávy pribudli ďalšie osobnosti a aj kolektívy

Udelené bolo: Čestné občianstvo mesta Martin, Cena mesta Martin, Cena dobrovoľníka mesta Martin a Cena primátora mesta Martin.

strany 2 - 3

Poslanci mesta nedávno rozhodovali aj o zvýšení miestnych daní

Všeobecná dohoda na zvýšení príjmov do rozpočtu mesta z miestnych daní sa v mestskom zastupiteľstve zatiaľ nenašla. Očakáva sa ďalší návrh.

strany 8 - 9

Do martinskej siene slávy vstúpilo ďalších sedem osobností a päť kolektívov

Ich činy a skutky robili, či robia život krajším a lepším pre mnohých ľudí. Boli a sú na prospech nielen nášho mesta, ale celej spoločnosti.

V predvečer sviatku patróna nášho mesta sa v Národnom dome Slovenského komorného divadla uskutočnila jedna z najprestížnejších spoločenských udalostí tohto roka – slávnostné udeľovanie verejných uznaní mesta Martin za rok 2022.

Hostiteľom slávnostného večera, primátorom Jánom Dankom, boli počas dôstojnej a zároveň milej ceremónie odovzdané ocenenia v štyroch kategóriách: Čestné občianstvo mesta Martin, Cena mesta Martin, Cena dobrovoľníka mesta Martin a Cena primátora mesta Martin.

Žiaľ, niektoré z ocenených osobností sa tejto pocty nedožili, no povedané slovami moderátora slávnostného večera Mariána Lechana, ich silný odkaz je hodný pripomenutia. A keď na to prišlo, mnohým prítomným sa po emotívnych príhovoroch tislí aj slzy do očí. Určite takýmto silným momentom boli aj dojímavé slová dcéry Imricha Žiga, Alexandry, ktorý nás vlani nečakane navždy opustil.

Primátor Ján Danko vo svojej reči ocenil, že všetci z ocenených majú jedno spoločné – trpez-

livú, vytrvalú a dlhoročnú prácu pre naše mesto. „Posledné roky preverili celý svet, naše mesto nevynímajúc. Pandémia, vojna na Ukrajine, inflácia, zvyšujúce sa ekonomické nároky, hospodárske problémy. Toto všetko sa odráža aj na stave našej spoločnosti. Dnes je až príliš ľahké vidieť svet frustrované a vidieť svet okolo seba v najčiernejších farbách. Spoločnosť je rozdelená, hodnoty ako láska, úcta a vzájomný rešpekt sa vytrácajú. To sa však netýka laureátov našich ocenení. Každý jeden z nich zasvätil svoj pracovný a osobný život tvrdej práci a robili tak bez vykrikovania, osočovania a upozorňovania na vlastný príbeh. Nesnažia sa, aby sa nám zapáčili, naopak, sú skromní, prekážkam sa stavajú čelom, vedia sa vyrovnat' so vzostupmi aj pádmi. A za to im patrí moja nesmierna vďaka a úcta.“

Všetci z ocenených, resp. ich blízki, ktorí ceny prevzali, sa za ich udelenie poďakovali. Zdôrazňovali, že je to pre nich pocta a česť a veľmi si to vážia. A viacerí pri ich prevzatí alebo potom v neformálnych rozhovoroch vyjadrili aj svoje želania. Tu sú aspoň niektoré z nich, k ďalším sa ešte vrátíme.

Športový funkcionár a publicista Peter Rovniak, ktorý oslávil v tomto roku osemdesiatku, zažal martinskému športu také úspechy, ako zažíval v ére ZTS. Povedal, že je šťastný, že mohol túto éru zažiť, keď šport zviditeľňoval Martin aj za hranicami našej vlasti.

Podnikateľ – stavebník Tibor Kočvara nadľahčene a s úsmevom podotkol, že sa zúčastnil via-

Slávnostné udeľovanie verejných uznaní a ocenení mesta Martin sa tentoraz uskutočnilo v predvečer sviatku patróna nášho mesta.
Foto: Braňo Konečný

cerých slávností a vždy pri tom dúfal, že raz bude aj on ocenený.

„Konečne to prišlo,“ rozosmial publikum. Potom už vážnejšie dodal, že deti a vnúčence viacerých jeho priateľov žijú v zahraničí a sú smutní z toho, že sú s nimi málo a vedia, že sa už nevrátia. „My máme viac šťastia, že naše deti tu chcú žiť a pracovať, aby sa naše mesto rozvíjalo. A preto zabudnime na žabomyšie vojny, sváry a neprijateľnosť a skúsme sa spojiť preto, aby sme z Martina a Turca spravili krásne miesto pre život.“

Známa martinská recitátorka Želmíra Mišutová, ktorá ešte aj v deň tejto slávnosti doobeda recitovala pri pietnej spomienke na vojnových veteránov, nám povedala, že verše úžasným spôsobom obohacujú dušu. „Vidíte, deväťdesiatka sa mi škriabe na chrbát, no ja ju aj vďaka veršom necítim. A to je tiež recept na pokojné žitie, ktorý doprajem každému.“

Na slávnostnej ceremónii bolo udelené ešte jedno ocenenie a to partnerskému mestu Békéscsaba pri príležitosti 10. výročia podpísania zmluvy o spolupráci medzi Martinom a Békéscsabou.

Roman Kopka

LAUREÁTI VEREJNÝCH UZNANÍ MESTA MARTIN ZA ROK 2022

ČESTNÉ OBČIANSTVO MESTA MARTIN

DANIEL HERIBAN in memoriam
za výnimočné výkony a výsledky v oblasti kultúry, šírenie dobrého mena mesta Martin doma i v zahraničí

V SKD Martin prijal stály angažmán po ročnom hosťovaní v inscenácii Štúrovci (koncert zrušený), v divadle pôsobil osem rokov. Bol trojnásobným držiteľom ocenenia DOSKY – dvakrát za najlepší mužský herecký výkon a raz v scénickej hudbe. Úspešnou bola jeho postava Janka Kráľa v inscenácii www.narodnycintorin.sk. Tvoril hudobné projekty, bol oporou tým, ktorí ho potrebovali.

FRAŇO ŠTEFUNKO in memoriam
za významný prínos v oblasti výtvarného umenia v meste Martin a v regióne Turiec a pri príležitosti 120. výročia narodenia

Sochár, publicista a vysokoškolský pedagóg, žil v Martine. Bol sochárom tradicionalistickej, realistickej orientácie. V ateliéri na Kohútovej ulici zachytil aj osobnosti spojené s Martinom – J. Škultéty, T. G. Masaryk, S. H. Vajanský, M. T. Mitrovský a iní. Je autorom mnohých pomníkov a sôch, náhrobných kameňov i pamätných medailí. Má titul Národný umelec.

CENA MESTA MARTIN

ŽELMÍRA MIŠUTOVÁ
za recitáciu básní na kultúrnych podujatiach

Človek s veľkým srdcom. Poézia ju sprevádza už od skorého veku, stala sa jej súčasťou, dáva zmysel jej bytiu. Recituje na rôznych kultúrnych podujatiach či vernisážach. Básne interpretuje zo srdca a pamäti. V posledných rokoch vyhráva rôzne súťaže a mesto Martin reprezentuje aj na celoslovenských podujatiach, získala už veľké množstvo diplomov a ocenení. Ako členka Živeny odovzdáva slová básnikov aj v martinických zariadeniach pre seniorov.

Mgr. IMRICH ŽIGO in memoriam
za pôsobenie v meste Martin vo verejných funkciách a za osobitný prístup k veciam verejným, občianskym, ako aj pomoc a spoluprácu v oblasti sociálnej, zdravotnej či kultúrnej

Celý život prežil v Martine. Svoju túžbu pôsobiť v politike podporil aj štúdiom. Bol dlhoročným poslancom MsZ v Martine a ŽSK. Významne sa zaslúžil o rozvoj mesta a jeho zahranič-

ných vzťahov. V posledných rokoch sa venoval manažérstvu kvality a zavádzaniu systému CAF do inštitúcií verejnej správy.

Ing. ZOLTÁN LENGYEL, CSc.
za výsledky a úsilie dosiahnuť zachovanie identity, rozvoj tolerancie a kultúry medzi slovenským a maďarským národom a národnostnými menšinami v Turci

Narodil sa v Maďarsku, študoval na Slovensku, jeho špecializáciou je letecká doprava, v rámci nej pôsobil na významných postoch. Spolu-vytváral Vojenský lekársky odbor pri JLF UK. Je spoluzakladateľom OZ Maďarský spolok Turca. Jeho meno je v Encyklopédii osobností českej a slovenskej republiky a v Lexikóne osobností Matúšovej zeme.

CENA DOBROVOĽNÍKA MESTA MARTIN

Občianske združenia, ktoré pomáhajú ukrajinským odídencom v meste Martin

- Matka a dieťa Turca, zastúpené Ing. Petrou Piršelovou
- WINGS FOREVER, o. z., zastúpené Máriou Ondráčkovou
- MARTinklúzia, zastúpené Mgr. Tomášom Gulánom

za aktívnu sociálnu, materiálnu a osobnú pomoc a podporu ukrajinským odídencom v regióne Turiec

Spojili sa, aby po vypuknutí vojenského konfliktu na Ukrajine pomohli ukrajinským odídencom. V súčinnosti s OÚ a MsÚ Martin vybudovali ukrajinské komunitné centrum a prevádzkujú šatník, koordinujú zbierky a výdaj potravín a šatstva a poskytujú Ukrajincom materiálnu aj psychologickú pomoc.

CENA PRIMÁTORA MESTA MARTIN

BOŽENA KOČALKOVÁ in memoriam
za celoživotnú prácu v oblasti kultúry a folklóru, prínos pre zachovanie turčianskeho kultúrneho dedičstva a budovanie folklórneho súboru

Jedna zo zakladateľiek Detského folklórneho súboru Turiec, pôsobila v ňom dlhé roky ako umelecká vedúca a choreografka. Venovala sa aj výskumu turčianskeho folklóru, jej choreografie získali významné umiestnenia. Spoluorganizovala Turčianske slávnosti folklóru, zaslú-

žila sa o digitalizáciu hudobných a obrazových materiálov DFS Turiec.

Ing. TIBOR KOČVARA
za prínos pre rozvoj mesta, hotelierstva, rozvoj podnikateľského prostredia a šírenie dobrého mena mesta Martin doma i v zahraničí

Jeho profesiou je stavebníctvo. V roku 1990 založil spoločnosť STAMART, ktorá bola na prelome storočí najoceňovanejšou stavebnou firmou. Neskôr sa stala súčasťou koncernu SKANSKA, T. Kočvara tu pôsobil ako generálny riaditeľ. K jeho aktivitám patrí aj predaj a servis vozidiel Mercedes-Benz a KIA, hotelierstvo a developerstvo a angažovanosť v Rotary clube.

PETER ROVNIANEK
za celoživotný prínos v oblasti športu

Už takmer 60 rokov pracuje ako dobrovoľník i profesionálny funkcionár v športe a telovýchove. Najmä v 60. a 70. rokoch stál pri všetkých úspechoch martinského športu. Je súčasťou aj tretieho najstaršieho podujatia na Slovensku, Behu k srdcu SNP. Jeho meno je späté aj s novinárskym svetom, spolupracoval s viacerými médiami, je spoluautorom publikácií o martinškom športe a držiteľom ocenení, medzi inými aj za celoživotný prínos pre šport v Martine.

Kolektív Súkromnej základnej školy pre žiakov s vývinovými poruchami učenia a Súkromnej špeciálnej základnej školy za trpezlivú a odhodlanú prácu, vďaka ktorej generácie hendikepovaných detí našli svoj životný smer

Škola vznikla na pomoc deťom s poruchami učenia. Už 14 rokov tu učia, vychovávajú, poskytujú individuálny prístup a vzájomné pochopenie. Deti sa učia vzájomne si porozumieť, spoločne sa hrajú a spoznávajú. Pedagógovia im ukazujú možnosti trávenia voľného času, formovania záľub a základov povolania.

Kolektív OZ SPOSA – Turiec a Súkromnej špeciálnej materskej školy Sposáčik za trpezlivú a odhodlanú prácu pre budúcnosť detí s autizmom

Vzniklo v roku 2012 ako podpora rodinám s deťmi s poruchami autistického spektra. Po piatich rokoch v Záturčí otvorili Rodinné centrum SPOSA – Turiec, zastrešujú voľnočasové aktivity a vytvárajú rodinnú integráciu v známom spoločenstve. V priestoroch centra otvorili aj Súkromnú špeciálnu materskú školu Sposáčik pre autistické deti vo veku od 3 do 6 rokov.

Viera Legerská

Na Martin musíme byť hrdí, odkázali aj dospelákom žiaci

Tohtoročné Dni sv. Martina v metropole Turca doplnilo aj vyhodnotenie projektu Odkaz sv. Martina, ktorému sa na podnet mesta Martin a jeho oddelenia školstva, mládeže, kultúry a športu venovali deti z materských a základných škôl.

V úvode vyhodnotenia projektu, ktorý sa každý rok venuje inej celospoločenskej téme, a tentoraz to bolo 160. výročie vzniku Matice slovenskej v Martine, resp. príchod vierozvestcov Cyrila a Metoda tisíc rokov pred jej vznikom, sa deťom, pedagógom a rodičom prihovoril primátor Ján Danko.

Ocenil tému projektu a pripomenul, že zobrazuje významnú udalosť, ktorá urobila z vidieckeho sídla mesto so zásadným zástojom v histórii Slovenska.

„Ďakujem pedagógom, deťom i žiakom, ktorí venovali svoj čas a námahu a svojím dielom v rámci zapojenia sa do projektu prispeli k šíreniu odkazu sv. Martina, Matice a vierozvestcov Cyrila a Metoda,“ povedal.

Projekt Odkaz sv. Martina si do svojej kroniky zapísal už svoju devätnástu kapitolu. Z materských škôl prišlo 35 súťažných výtvarných prác, z I. stupňa základných škôl 18 výtvarných prác, traja súťažiaci z II. stupňa ZŠ poslali literárne práce a 5 kolektívov zo ZŠ súťažilo v rámci powerpointovej prezentácie.

„Ak mám hovoriť za kategóriu výtvarných prác, každým rokom sa úroveň súťažných príspevkov zlepšuje, vidno, že pedagógovia sa deti v materských školách a žiakov v základných školách snažia motivovať a pracujú s nimi na rôznych technikách,“ zhodnotila Henrieta Brezniaková, vedúca oddelenia školstva, mládeže, kultúry a športu.

Literárne práce a powerpointové prezentácie predviedli súťažiaci priamo počas vyhodnotenia projektu. Hodnotila ich porota, ale aj samotní diváci. V rámci literárnych prác sa na prvom mieste umiestnila Alžbeta Júlia Bačé zo ZŠ s MŠ na Priehradnej ulici a spomedzi powerpointových prezentácií bol najlepším kolektív zo ZŠ s MŠ na Podhájskej ulici, ktorý získal aj cenu diváka.

„Bola to výborná skúsenosť. Niečo sme sa aj naučili o vierozvestcoch Cyrilovi a Metodovi, dokázali sme zabojsť s trémou a divákom sme pripomenuli to, akí boli dôležití v misii, s ktorou prišli na naše územie,“ povedal Samuel Rudinský, člen víťazného tímu.

Viera Legerská

Fotografia hore: Defilé víťazov v kategórii literárnych prác a powerpointových prezentácií.
Foto: Viera Legerská

Takto vidia vierozvestcov najmenší Martinčania.
Foto: Viera Legerská

Fotografia dole: Z prezentácie výtvarných prác detí a žiakov, ktorých témou boli slávne kapitoly mesta Martin.
Foto: Viera Legerská

VÝSLEDKY

■ **Výtvarné práce detí MŠ:** 1. Katarína Štípaľová, MŠ na Ulici J. Šimka, 2. Lívia Kolčáková, MŠ pri ZŠ, Hurbanova ulica, 3. Tamara Beblavá, MŠ pri ZŠ, Priehradná ulica, cena poroty: Lukáš Bezák, MŠ pri ZŠ s MŠ, Hurbanova ulica.

■ **Výtvarné práce žiakov I. stupňa ZŠ:** 1. Barbora Šimeková, ZŠ, Ulica J. Kronera, 2. Aneta Kováčiková, ZŠ s MŠ, Dolinského ulica, 3. Zora Koššútová, ZŠ s MŠ, Podhájska ulica.

■ **Literárne práce:** 1. Alžbeta Júlia Bačé (próza) – Matica slovenská „Srdce Turčianskeho

sv. Martina“, ZŠ s MŠ, Priehradná ulica, 2. Ni-na Popáľencová (poézia) – Óda na Matičku, ZŠ na Ulici N. Hejnej, 3. Karin Raffajová (poézia) – Ozdoba Slovenska, ZŠ A. Dubčeka.

■ **Powerpointové prezentácie:** 1. 863 – začiatok nádejí (I. Junasová, A. Janek, S. Rudinský), ZŠ s MŠ, Podhájska ulica, 2. Matica slovenská včera, dnes a zajtra (E. Mokrošová, S. Strachilová, M. Filo), ZŠ A. Dubčeka, 3. Cennosti a tajomstvá Matice slovenskej, Spojenia... (A. Oravec, T. Valášek, K. Jadroňová), ZŠ, Ulica Nade Hejnej.

Martinčania spoločne aj s priateľmi z partnerských miest oslávili Dni mesta

Svätomartinské dni prišli s pestrou ponukou programu a aj napriek nie vždy ideálnemu počasiu si ich mnoho Martinčanov a Martinčaniek užilo.

Každá časť dobre pripraveného scenára Svätomartinských dní bola niečím zaujímavá. Ľudia sa napríklad pochvalne vyjadrovali na adresu jarmoku tradičných ľudových remesiel, ktorý sa tentoraz ťahal celým centrom mesta od Literárneho múzea až k Turčianskej galérii. Niektorí z nich si práve na ňom vyhládli už aj darčeky pod vianočný stromček. Samozrejme, vytvorený bol aj priestor na stretávanie sa s priateľmi pri punči či vínu, no kto chcel, mal možnosť si dať aj niečo pod zub.

Divadelné námestie opäť praskalo vo švíkoch pri hudobných vystúpeniach. K vrcholom kultúrnej časti určite patrilo hodinový piatkový koncert Jany Kirschner, rodáčky z Martina, na ktorú sa mnohí ľudia vyslovene tešili. O ľudovú zábavu sa deň predtým zas postarala legendárna skupina Lojzo so svojimi tradičnými hitmi. Priazeň mladšej generácie Martinčanov si užil aj rapper

V Martine sa počas Svätomartinských dní dobre cítili aj naši noví priatelia z islandského mesta Akureyri.

Foto: archív mesta MT/Zuzana Geciová

Majself, ktorý u nás odštartoval turné k novému albumu.

Aj po roku sa opäť oplátilo zorganizovanie Stredovekého dňa, ktorého súčasťou bol aj sobotňajší historický sprievod uhorského kráľa Karola Róberta. Jeho poslovia odovzdali primátorovi listinu o udelení mestských práv. Vo Hviezdoslavovom parku sme si priblížili, ako sa kedysi žilo v stredoveku.

K Svätomartinským dňom patrí aj svätomartinská zabíjačka, ktorú partia okolo Ľuba Vaňka pripravila v priekopskom Sim-e. V rámci tohto podujatia sa súťažilo aj vo varení kapustnice, výrobe klobás či v príprave škvarek.

Spoločenský rozmer Svätomartinským dňom určite dodala pietna spomienka na vojnových veteránov na Cintoríne hrdinov v Priekope a najmä večerné piatkové slávnostné odovzdávanie verejných uznaní mesta Martin v Slovenskom komornom divadle. Aj nedeľa bola sviatočná, do programu Dní mesta sa dostala i Slávnosť bielej ruže, ktorou sme si pripomenuli vznik prvého evanjelického zboru v Martine, o ktorý sa zaslúžil v roku 1544 František I. Révay.

Slávnostných podujatí, ale aj tých neformálnych, sa zúčastnili aj delegácie z partnerských miest. K tradičným priateľom nášho mesta pribudol ďalší. Je ním islandské mesto Akureyri, s ktorého predstaviteľmi primátor Ján Danko podpísal zmluvu o spolupráci. **Roman Kopka**

R23-11-01

K2taxi

20 ROKOV S K2TAXI III

- už viac ako 20 rokov v uliciach nášho mesta
- za volantom len vyškolení vodiči s kartou vodiča TAXI
- zmluvné prepravy zamestnancov
- transfery na všetky EU letiská
- nákladné taxi Fiat Ducato 3,5t
- prívesný vozík
- express kuriér

0907 06 22 77
0903 45 48 20

K2TAXI.SK
k2taxi@k2taxi.sk
📷 K2TAXI 📘 K2TAXI.sk

FOTOREPORTÁŽ: SVÄTOMARTINSKÉ DNI 2023

Rodáčka z Martina Jana Kirschner zažiarila na domácej martinskej scéne.
Foto: Matej Tylka

Na druhýkrát to už vyšlo, skupina Lojzo sa vie postarať o dobrú náladu.
Foto: Matej Tylka

Dobrovoľní hasiči sa postarali o to, aby neboli ľudia hladní.
Foto: Roman Kopka

Na zabijačke v priekopskom SIM-e sa varila aj kapustnica.
Foto: Roman Kopka

Martinčania sa aj napriek dažďu pri hudobných vystúpeniach dobre bavili.
Foto: Kultúrna scéna/Matej Tylka

Šikovné gazdinky pri krájaní mäska z kapustnice.
Foto: Roman Kopka

Ani mladá generácia sa nedala pri výrobe klobás zahanbiť.
Foto: Roman Kopka

Súčasťou Svätomartinských dní je aj jarmok ľudových remesiel.
Foto: Matej Tylka

Aj niečo pod zub sa vždy na jarmoku nájde.
Foto: Matej Tylka

Niečo pre potešenie do vázy.
Foto: Roman Kopka

FOTOREPORTÁŽ: SVÄTOMARTINSKÉ DNI 2023

Martin sa sprievodom vrátil v čase.
Foto: archív mesta MT/Zuzana Geciová

K historickému sprievodu patria aj doboví muzikanti.
Foto: archív mesta MT/Zuzana Geciová

Mesto Martin si počas slávnostných chvíľ pripomenulo aj Deň vojnových veteránov.
Foto: Roman Kopka

Sprievod počas Slávnosti bielej ruže sa presúva do Kostola sv. Martina.
Foto: Roman Kopka

Aj delegácie z partnerských miest sa zapojili do stredovekých ceremónií.
Foto: archív mesta MT/Zuzana Geciová

Primátor prevzal listinu od uhorského kráľa Karola Róberta, ktorý povýšil Martin na mesto.
Foto: Roman Kopka

Ukážka remesiel z dávných čias, kováči nemohli chýbať.
Foto: Roman Kopka

Slávnostné služby Božie v evanjelickom kostole v Martine.
Foto: Roman Kopka

Ekumenické stretnutie v Kostole sv. Martina, kde si jeho účastníci uctili pamiatku Františka I. Révaya.
Foto: Roman Kopka

Na čele sprievodu Miroslav Eliáš s podobizňou Františka I. Révaya. Tento šľachtic sa zaslúžil o vznik prvého evanjelického zboru.
Foto: Roman Kopka

Počas dlhého rokovania sa bolo treba občas aj poradiť.
Foto: Roman Kopka

Navrhované zvýšenie miestnych daní poslanci neschválili

Všeobecná dohoda na zvýšení príjmov do rozpočtu mesta z majetkových daní sa v mestskom zastupiteľstve zatiaľ nenašla. Ak by to takto zostalo, na rad by zrejme prišli viaceré škrtky v rôznych oblastiach života samosprávy. Mesto, a nielen to naše, za súčasnej situácie nevládne ťahať káru so všetkými naloženými povinnosťami, ktoré nie sú dostatočne finančne kompenzované. Viac o horúcej téme prezradí tucet našich otázok a odpovedí.

1. O čo išlo?

Radnica vzhľadom na nepriaznivú ekonomickú situáciu v spoločnosti, ktorá negatívne dopadá aj na naše mesto, navrhla zvýšenie tzv. majetkových daní, prakticky až o sto percent. To znie na prvú signálnu razantne, ale pri štandardných bytoch či domoch by zaťaženie pre pracujúceho občana nemalo byť nezvládateľné, ale určite to závisí aj od jednotlivých životných situácií.

Faktom je, že čím viac človek vlastní, tým do mestskej kasy prispeje viac. Majetkové dane sú postavené na princípe solidarity. Do rozpočtu pre rok 2024 chcela radnica týmito opatreniami navyše získať okolo 4,9 milióna eur, aby dokázala zabezpečiť bežný chod mesta a vyhla sa tak vážnym škrtom v mnohých oblastiach života samosprávy.

2. Aký bol predložený návrh?

Napríklad, Martinčania vlastníci trojizbový byt s podlahovou plochou 70 m² by namiesto súčasných 20,30 eura zaplatili ročne 41,30 eura. Pri rodinnom dome so zastavanou plochou 120 m² by namiesto aktuálnych 34,80 eura zaplatili majitelia 70,80 eura. Garáž s plochou 20 m² by bola po zmenách drahšia o 22,88 eura. Viac by sa platilo aj za chaty, záhrady, ornú pôdu, ovocné sady, trvalé trávnaté porasty, ale napríklad i lesy, rybníky s chovom rýb či stavebné pozemky.

Navýšenie daní z nehnuteľností by sa dotklo aj podnikateľského sektora, napríklad za priemyselné stavby či za stavby na podnikanie by ich majitelia namiesto 3,123 eura za m² zaplatili 6,30 eura. Celý návrh príslušného VZN bol zverejnený na webovej stránke mesta.

3. Aké by boli úľavy?

Nižšie dane o 30 % majú aj v súčasnosti vlastníci bytov či rodinných domov, ktorí sú v hmotnej núdzi, držiteľia preukazu s ťažkým zdravotným postihnutím (aj so sprievodcom), ako aj prevažne alebo úplne bezvládne osoby, ktorým nehnuteľnosti slúžia na ich trvalé bývanie. Po novom by sa o 30 % znížili dane pre vlastníkov bytov a rodinných domov starších ako 70 rokov, ktorým slúžia na trvalé bývanie.

4. Ako je to v iných mestách?

V súčasnosti je v Martine sadzba dane za 1 m² pre byty a rodinné domy stanovená 0,29 eura, platí od roku 2020. Vyššie sadzby za jeden m² majú napríklad v Trenčíne (od r. 2019: byt 0,45 eura, rodinný dom 0,50 eura), Prievidzi, Žiline, B. Bystrici a Brezne (od r. 2019 PD, ZA, BB, od roku 2022 BR: byt aj rodinný dom 0,50 eura), v Turčianskych Tepliciach (od r. 2020: byt 0,34 eura, rodinný dom 0,39 eura).

5. Aké boli pozmeňujúce návrhy poslancov?

Tatiana Červeňová v mene poslaneckého klubu Pre Martin navrhla znížiť navrhovanú sadzbu 0,59 centov pre rodinné domy a byty o 10 centov za 1 m², čo by daň za trojizbový byt s plochou 70 m² znížilo z navrhovaných 41,30 eura na 34,30 eura. Pri rodinnom dome so zastavanou plochou 120 m² by navrhovaná daň klesla zo 70,80 eura na 58,80 eura. Zastupiteľstvo to 19 hlasmi schválilo.

Stanislav Thomka v mene klubu Spoločný cieľ v reakcii na návrh T. Červeňovej navrhol zníženie navrhovanej sadzby dane z nehnuteľností pre firmy a podnikateľov z navrhovaných 6,30 eura za 1 m² na 5,20 eura, aby bol dodržaný zákonný rozdiel medzi týmito daňami. Zastupiteľstvo to 19 hlasmi schválilo. Po týchto úpravách, keby návrh prešiel ako celok, čo sa ale nestalo, by sa dane oproti roku 2023 zvýšili v roku 2024 nie o 100, ale o 69 percent.

6. Čo radnicu k takémuto návrhu viedlo?

Predovšetkým je to skutočnosť, že štát v posledných rokoch naložil na pleciah miest a obcí množstvo povinností bez náležitého finančného krytia. Zvýšili sa výdavky na súkromné a neštátne školy o 12 percent, čo v roku 2022 predstavovalo v Martine vyše 400-tisíc eur, pričom za jednotkový koeficient bolo treba ešte doplatiť ďalších cca 191-tisíc eur. Mesto muselo financovať aj jednorazové odmeny vo výške 350 a 500 eur pre zamestnancov vo verejnej správe,

čo spolu predstavovalo 661-tisíc eur. Značne negatívny vplyv na rozpočty samospráv malo aj covidové obdobie, vojna na Ukrajine, vysoká inflácia, ktorá výrazne zdražila tovary a služby a v neposlednom rade energetická kríza. Potom prišiel daňový bonus, ktorý zbral mestám a obciam milióny eur, v tomto roku sa dvakrát zvyšovali platy v školstve a aj vo verejnej správe.

7. Prišli aj nejaké kompenzácie?

Covidová pôžička vo výške 1,3 milióna eur, v tomto roku štát rozhodol, že sa nebude musieť vrátiť. Trošku pomohli energetické dotácie, ale tie nestačia pokryť všetky náklady. Nebyť refundácie za imigračné výdavky v objeme 826 800 eur, mesto by v súčasnosti nedokázalo zabezpečiť svoje zákonné povinnosti.

Navyše, v júni dostali samosprávy avízo o znížení prognózy podielových daní. Aj preto v septembri primátor vydal príkaz, ktorým zaviedol na mestskom úrade šetriaci režim, ktorým obmedzil výdavky iba na úhradu zákonných a zmluvných povinností mesta.

8. Čo rok 2024?

Podľa odhadov ekonomického odboru by výdavky mesta mali stúpnuť až o 3,7 milióna eur. Je v tom zahrnuté ďalšie možné zníženie podielových daní, pokračujúca inflácia, vyššie výdavky na komunálne služby a opravu komunikácií, energie, originálne kompetencie v školstve a dozvuky valorizácie plátov z tohto roka.

„A toto všetko treba vyriešiť popri hľadaní zdrojov na projektové dokumentácie, na spolufinancovanie projektov z eurofondov, či na práce navyše na dokončovaných stavbách,“ povedala pred poslancami Marta Ostrodická, vedúca ekonomického odboru.

„Keď sa na ministerstve financií spýtate, ako toto všetko má mesto zvládnuť a zabezpečiť aký-taký výkon samosprávnych funkcií, majú iba jednu odpoveď – zvýšte si vlastné príjmy, nečakajte pomoc iba od štátu,“ zdôraznila vo svojom vystúpení pred poslancami.

9. Čo hovoria poslanci?

Poslanec Milan Ftorek označil v diskusii na rokovaní mestského zastupiteľstva predložený návrh za zlý a drastický, pripomenul, že proti takému návrhu sa vyslovilo v petícii vyše 1 100 občanov. Mesto má podľa neho začať najprv šetriť u seba.

Michal Uherčík vyčítal vedeniu mesta to, že vraj ignoruje akúkoľvek diskusiu. Hovoril o nutnosti zrušiť spoločnosť Turiec a. s., ktorej príjmy by sa potom využili v rozpočte mesta, Martinské noviny či zrušenie postu druhého viceprimátora.

Miesto ankety na internete sa podľa Jozefa Petráša mal súbežne s voľbami do NR SR usku-

točniť elektronický prieskum verejnej mienky.

Poslanec Marek Belák podotkol, že ak návrh neprejde, tak sú tu podľa neho dve možnosti: „Buď mesto neurobí nič a nechá vytrápiť ekonomický odbor alebo sa začne rokovať s tým, že sa do úvahy zoberú aj argumenty druhej strany.“

Poslanec Tomáš Ignačák povedal, že ešte sú necelé dva mesiace na to, aby sa zastupiteľstvo na daniach dohodlo tak, aby bola väčšina poslancov spokojná.

Viceprimátor Stanislav Thomka poukázal na viaceré kroky štátu, ktoré samosprávam neúmerne zvyšujú výdavky bez náležitých kompenzácií.

Tatiana Červeňová pre MN uviedla, že bez zvýšenia príjmov v rozpočte nebude mesto schopné zvládnuť ani základné zákonné činnosti. Je za to, aby sa ešte do konca roka pripravil ďalší návrh.

10. Čo hovorí primátor?

Ján Danko v rozhovore pre TV Turiec povedal, že zvýšený príjem z miestnych daní a poplatkov by predovšetkým zabezpečil bežný chod mesta. Podľa jeho slov by mesto udržalo prevádzku škôl, škôlok a jasí, sociálnych zariadení, zachovala by

K rokovaciemu maratónu októbrového rokovania mestského zastupiteľstva prispela aj dva a pol hodinová diskusia o zvýšení miestnych daní.

Foto: Roman Kopka

sa podpora pre sociálnu oblasť, kultúru a šport, udržala by sa primeraná starostlivosť o verejný priestor, opravovali by sa komunikácie, dotáciami by sa ďalej podporovali mestské časti. Bez zvýšenia daní, ktoré je možno nepopulárne, ale zároveň nevyhnutné, by to vraj nešlo.

O týchto záležitostiach bude primátor v blízkom čase diskutovať aj s občanmi na stretnutiach vo všetkých siedmich mestských častiach.

11. Čo hovorí ZMOS?

Mestá a obce sú podľa slov Jozefa Božíka, predsedu Združenia miest a obcí Slovenska, nútené zvyšovať dane a poplatky, keďže im stále chýbajú financie, ktoré im vláda zobrala. Niektoré tak už urobili vlni, ďalšie sa na to chystajú. Samospráva sa podľa jeho slov vďaka veľmi negatívnym mixom opatrení dostala do najťažších problémov od vzniku Slovenska.

12. Ako dopadlo hlasovanie?

Väčšina poslancov bola za, ale aj tak návrh na zvýšenie miestnych daní na rokovaní októbrového mestského zastupiteľstva neprešiel.

Keďže na prijatie či schválenie zmien vo VZN je potrebný súhlas 3/5 väčšiny prítomných poslancov, pri 31 členoch zastupiteľstva by s navrhovanými úpravami museli byť stotožnení devätnásti. Po dva a pol hodinovej diskusii bol pomer hlasovania 18:13, na prijatie návrhu chýbal jeden hlas.

Roman Kopka

STRUČNE Z MARTINA

■ **Zodpovedný obstarávateľ.** Portál Transparex udelil mestu Martin ocenenie Zodpovedný obstarávateľ 2022. Do rebríčka sa dostalo 4 400 subjektov, pričom len 236 z nich dostalo hodnotenie A+. Martin je medzi nimi.

■ **Mesto na Instagrame.** Ak vás zaujímajú rýchle a adresné novinky z mesta, pridajte si na Instagram: martinoficialnastranka. Dostanete informácie o podujatiach, rekonštrukciách, pozvánkach a dôležitých správach zo samosprávy.

■ **Jesenná očista.** Spoločnosť Brantner Fatra začala 2. novembra s jesennou očistou mesta od napadaného lístia. Radnica požiadala o strojné a ručné zemetanie a zber lístia na chodníkoch a cyklochodníkoch. Do požiadavky nebol tento rok zahrnutý zber lístia zo zelených trávnatých plôch a mestských komunikácií.

■ **Sieťovanie II.** Parlament mladých Martin v októbri zorganizoval ďalšiu časť konferencie pod názvom Sieťovanie, ktorá bola zameraná na zapájanie sa žiakov základných škôl do rôznych aktivít v meste, vrátane prípravy podnetov pre skvalitnenia života mladých ľudí v Martine. Prednášok a workshopov sa zúčastnilo viac ako 40 žiakov. Rezovali témy dobrovoľníctva, znižovania uhlíkovej stopy, duševného zdravia a finančnej gramotnosti. Súčasťou programu bola aj téma mesta a jeho identity.

■ **Známe sú už počty žiakov.** Mestské materské školy navštevuje v tomto školskom roku 1 214 detí, čo je o 9 detí viac ako v predchádzajúcom roku. V základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta je 3 870 žiakov. Okrem mestských školských zariadení sú v Martine aj súkromné a cirkevné školy. Tie v tomto roku navštevuje 603 detí.

■ **O novej kurikulumnej reforme.** ZŠ s MŠ na Hurbanovej ulici v Martine hostila nedávno konferenciu Zmena je tu, na ktorej sa pedagógovia nielen z martinských škôl oboznámili so skúsenosťami z overovania novej školskej reformy, do ktorého bola vybraná aj škola na Hurbanke. Pedagógovia si na nej vymenili skúsenosti z vyučovania a lektori ich zoznámili so základnými princípmi reformy.

■ **Úspech na medzinárodnom fóre.** Ešte koncom septembra sa družstvo ZŠ Alexandra Dubčeka zúčastnilo na medzinárodnej súťaži „Na bicykli bezpečne“, ktorá sa uskutočnila v čiernohorskom meste Bar. V konkurencii tímov z 20 štátov obsadili Martinčania veľmi pekné 4. miesto. Nielen mesto, ale aj Slovensko pod vedením Renáty Bírovej reprezentovali: Viktória Vojtasová, Tamara Thomková, Albert Viselka a Matúš Jelenčák.

Úver na investičné projekty poskytne mestu Slovenská sporiteľňa

Päťmilionový úver sa splatí za 20 rokov s ročným úrokom 3,48 percenta. Táto fixná sadzba úroku platí po dobu desiatich rokov. Prvé splátky sú stanovené na rok 2025.

Časť peňazí z úveru sa použije aj na rekonštrukciu objektu na Uli. Ambra Pietra. Mesto jeho renováciou získa 48 nájomných bytov.
Foto: Roman Kopka

Už v auguste poslanci rozhodli o prijatí úveru na spolufinancovanie výstavby tribúny so zázemím na atletickom štadióne (908 724 eur) a rekonštrukcie schátraného objektu na Ulici Ambra Pietra (511 600 eur), v ktorom po stavebných úpravách získa mesto 48 nájomných bytov. Z päťmilionového úveru, splácaného po dobu 20 rokov, viac ako 3,5 milióna eur pôjde na ďalšie investičné akcie, ktoré budú schválené mestským zastupiteľstvom.

Časť poslancov takýto postup kritizovala, pretože dopredu nevie, o aké investície pôjde. Michal Uherčík mal výhrady aj k nerovnomernému splácaniu úveru. Primátor Ján Danko vysvetlil, že mesto môže získať z Plánu obnovy cez Územie miestneho rozvoja na projekty vyše 20 miliónov eur, ale musí garantovať aj ich osempercentné spolufinancovanie. A na to použije aj financie z tohto úveru. Podľa jeho slov je výhodnejšie si zobrať jeden vyšší úver ako dva či tri menšie.

Na októbrom zasadení mestského zastupiteľstva už padlo aj rozhodnutie, ktorý finančný dom mestu úver poskytne. Oslovené boli štyri banky a podľa primátorom vymenovanej komisie (viceprimátor A. Žilák, poslanec M. Belák a vedúca ekonomického odboru M. Ostrodická) s najlepšou ponukou prišla Slovenská

sporiteľňa, ktorá akceptovala požiadavky radnice.

„Komisia rozhodla, že vzhľadom na turbulentnú atmosféru v bankovom sektore, v čase neustáleho zvyšovania úrokovej sadzby ECB bude pre mesto výhodnejšia fixná sadzba úveru na 10 rokov a potom sa rozhodne, aké úročenie sa použije v nasledujúcom období. Ďalšou podmienkou bola dynamika splácania úveru, kde mesto požadovalo znížiť splátky za prvé dva roky splácania, čiže v rokoch 2025 a 2026 na výšku 100-tisíc eur, nasledujúce roky bude štandardná výška splátky 250-tisíc eur a v posledných dvoch rokoch splácania (2043 a 2044) budú splátky vo výške 400-tisíc eur,“ píše sa v dôvodovej správe materiálu predloženého poslancom.

Celková dlhová služba sa v roku 2024 zvýši maximálne o 151 780 eur na celkových 1 194 562 eur. Najviac sa dlhová služba navýši v roku 2025, a to o 448 564 eur. Tá je ovplyvnená zníženou splátkou za tento úver vo výške 100-tisíc eur a potom už dlhová služba každoročne klesá.

Roman Kopka

Staré vojenské sklady sa po rekonštrukcii zmenia na Envirocentrum.
Foto: Roman Kopka

Poslanci súhlasili s ďalšou zmenou mestského rozpočtu

Projekt mieni, stavba mení. Pri rekonštrukcii starších objektov sa často nájdu skryté nedostatky, ktoré treba za pochodu vyriešiť.

Poslanci na októbrovom zasadnutí mestského zastupiteľstva rozhodli aj o ďalšej zmene rozpočtu mesta Martin. Na účet mesta prišla suma vo výške 203 045 eur za predaj pozemkov, ktoré sa nachádzajú v areáli Jesseniovej lekárskej fakulty v lokalite Malá Hora. Tieto peniaze boli v rozpočte na návrh ekonomického odboru zaradené do kapitálových príjmov. Zároveň ale poslanci hneď rozhodli aj o ich využití.

Čiastka 129 578 eur sa použije na dofinancovanie rekonštrukcie niekdajšej budovy Advokátskej komory. Začalo sa s ňou už v roku 2017 pod dohľadom Pamiatkového úradu. V priebehu piatich rokov mesto do rekonštrukcie budovy, kde dlhé roky sídlilo CVČ Kamarát, investovalo viac ako milión eur, ktorý získalo formou dotácií z ministerstva financií. Prakticky sa opravil celý exteriér budovy aj s výmenou strechy.

Nevyčerpaná z dotácie ešte ostala suma 340 205 eur, ktorú je nutné preinvestovať do konca roku 2023. Tieto peniaze sa využili pri rekonštrukcii interiéru budovy, ďalších 692 581 eur dodalo mesto zo svojho rozpočtu.

Stačiť to ale nebude, keďže sa ukázalo, že treba vykonať aj ďalšie stavebné práce nad rámec projektovej dokumentácie, ktorá s nimi pôvodne nepočítala. Žiaľ, nie je žiadnou výnimkou, že počas rekonštrukcie historických budov sa naj-

du ďalšie nedostatky, ktoré je nutné odstrániť. V tomto prípade išlo napríklad o búranie nestabilných a staticky neúnosných priečok na treťom nadzemnom podlaží. Na prvom podlaží sa zas vyskytol problém s prelomenou betónovou doskou spôsobený podmytím objektu. Ukázalo sa tiež, že treba obnoviť vonkajšie zastarané vodovodné a kanalizačné potrubia a takisto naniest nové omietky z dôvodu praskania pôvodných pri vyhotovovaní prestupov pre zdravotnícku a vzduchotechnickú elektroinštaláciu. Súčasťou požadovaného navýšenia finančných prostriedkov je aj autorský dozor projektanta stavby.

Dofinancovať je nutné i projekt výstavby Envirocentra v areáli SIM v Priekope, a to čiastkou 73 467 eur. „Počas realizácie diela zmluvné strany zistili potrebu vykonať stavebné práce navyše, ktoré neboli zahrnuté do pôvodnej zmluvy a zároveň v priebehu prác vznikli neočakávané udalosti. Najmä: spadnutie stropu, nutná výmena celkovej strechy, čo sa odhalilo až po odkrytí, práce navyše z dôvodu nesúdržnosti jestvujúcich omietok vnútorných a vonkajších stien,“ píše sa v dôvodovej správe. Na výstavbu Envirocentra získalo mesto peniaze z eurofondov, a to vo výške viac ako 850-tisíc eur. Spolufinancovanie je päťpercentné, čo predstavuje 44 740 eur.

Mestské zastupiteľstvo súhlasilo aj s navýšením dotácií pre mestské školské zariadenia: materské školy (144 030 eur), základnú umeleckú školu (2-tisíc eur) a pre CVČ Kamarát (13-tisíc eur) z dôvodov inflačného dosahu na prevádzku školských zariadení a zvýšených nákladov na energie v tomto roku. Celkovo ide o sumu 159 030 eur a mesto ju na tieto účely vyčlenilo z rezervy.

Roman Kopka

■ **Preočkovanie proti Covidu-19.** Na Klinike pracovného lekárstva UNM sa začalo s preočkovávaním proti covidu-19 novou adaptovanou vakcínou. Vyžaduje sa elektronická registrácia cez formulár NCZI, systém záujemcovi vygeneruje presný termín vakcinácie. Prihlasovací formulár je uverejnený na webovej stránke UNM.

■ **Začalo sa územné konanie na dopravné napojenie novej nemocnice.** Predmetom záujmu územného konania je verejná komunikácia, chodník a cyklochodník, verejné osvetlenie, trasa navrhovaného vodovodu a kanalizácie. Je naplánovaná mimo areálu novej nemocnice, obojsmerná a dvojprúdová a má slúžiť ako dopravné napojenie na existujúcu sieť.

■ **Uspeli aj špecialisti z UNM Martin.** V prestižnej ankete Top lekári Slovenska uspeli aj traja špecialisti z Univerzitnej nemocnice Martin. V kategórii detská chirurgia najvyšší počet hlasov získal hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre detskú chirurgiu a vysokoškolský pedagóg Dalibor Murgaš, v odbore maxilofaciálna chirurgia to bola Mária Janičková, prednostka Kliniky stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UNM, a v špecializácii detská neurológia mala najviac hlasov Stanislava Surovjaková z Kliniky detí a dorastu UNM.

■ **Tisíce eur do martinskej nemocnice.** Na konci septembra sa uskutočnil už 7. ročník Martinského behu medikov, ktorý je známy najmä svojim charitatívnym poslaním. To sa zavŕšilo v priebehu októbra, keď organizátori tohto výnimočného podujatia odovzdali zástupcom Kliniky detí a dorastu Univerzitnej nemocnice Martin výtazok z akcie vo výške 11 675 eur. Martinský beh medikov je nielen medzi Martinčanmi čoraz viac populárny, o čom svedčí aj skutočnosť, že tento rok sa na štart pretekov postavilo okolo 790 bežcov a bežkyň.

■ **Policaisti upozorňovali.** Mestská polícia v priebehu októbra, odkedy platí zákaz parkovania na chodníkoch s výnimkou vyznačených miest vodorovným a zvislým dopravným značením, vydala vyše tisíc upozornení. A to vo forme nálepiek, ktoré informovali neoprávnene parkujúcich vodičov, že takýto spôsob státia nie je v súlade so zákonom. Hoci policaisti v drvivej väčšine postupovali skôr preventívne, udelili v októbri za vážnejšie priestupky aj 15 pokút.

■ **Druhé miesto pre Martin.** Družstvo OR HZZ z Martina, reprezentujúce aj Žilinský kraj, si z 13. ročníka celoslovenských majstrovstiev vo vyslobodzovaní osôb z havarovaného auta v Nitre odnieslo titul vicemajstrov.

(VL, KP)

Namiesto nevlúdnej púšte majú na streche záhradku

Rodný list prvej zelenej streche na obytnom dome v Martine vystavilo SVB na Ulici Cypriána Majerníka v Košútoch.

Moderná, ekologická, s prírodou ideálne zladená, esteticky zaujímavá, zároveň aj veľmi prospešná a v neposlednom rade i inšpirujúca. Verte-neverte, aj takto by sa dala charakterizovať zelená strecha na jednom z bytových domov v Košútoch. Rodný list jej vystavilo Spoločenstvo vlastníkov bytov na Ulici C. Majerníka 15–19.

„Na generálnu opravu strechy sme sa už dlhšie chystali, keďže do niektorých bytov zatekalo. No chceli sme ju mať inú, chceli sme ju mať

Prvá zelená strecha na obytnom dome v Martine.
Foto: Roman Kopka

zelenú, aby sme aj my svojou troškou prispeli k ochrane životného prostredia. Samozrejme, nebolo to jednoduché, nie každý sa s touto myšlienkou aj stotožnil, ale napokon väčšina vlastníkov bola za. A myslím si, že sú mnohí radi, určite sa susedom bývajúcim na samom vrchu zvýšil komfort bývania. Zelená strecha ich v zime ochráni pred mrazom a v lete pred horúčavami,” myslí si Ida Haľamová, predsedníčka SVB.

Zelená strecha ochráni hydroizoláciu pred ozónom, slnečným žiarením, mrazom, zároveň zlepšuje klímu. „Miesto púšte na šesťsto metroch štvorcových tu mále zelenú záhradku v podobe koberec z rozchodníka. Je to veľmi odolná rastlina, ktorú vidávame pri železničných tratiach, či na skalách aj v okolí hradov. Údržba nie je náročná, občas bude treba vytrhať náletovú burinu a pri extrémnych horúčavách jemne kropiť,” dodal Miloslav Haľama.

K dobrému nápadu a k úspešnej realizácii zblahoželal predsedníčke SVB poslanec za MČ Košúty Michal Matejička, ktorý jej venoval aj kyticu kvetov.

„Je to prvá historicky zelená strecha na bytovom dome v Martine, v tom je jedinečná. Gratulujem vlastníkom bytov aj k odvahe, lebo pustiť sa do takéhoto projektu nie je vždy jednoduché. Teší ma, že si môžeme navzájom vymieňať skúsenosti a posúvať ich ďalej. Som presvedčený, že aj vďaka aktivite tohto SVB budeme mať časom zelených striech v Martine viac.”

Viceprimátor Stanislav Thomka podotkol, že mesto bolo súčinné pri stavebnom konaní, SVB dodalo všetky potrebné podklady k stavebnej činnosti či k statickému posudku.

„Verím, že skúsenosti ľudí z tejto bytovky oslovia nielen ich susedov, ale aj ďalších ľudí, ktorí budú hľadať zelené riešenia pre svoje bývanie.”

Roman Kopka

Hlavná trhovú sezóna sa skončila, ale predaj na tržnici nekončí

Deň pred Sviatkom všetkých svätých spoločnosť Retas, v ktorej má majetkový podiel aj mesto Martin (39,5 %), zorganizovala na tržnici rozlúčku s hlavnou trhovou sezónou.

Martinské trhovisko pri nemocnici bolo v posledný októbrový deň plne obsadené. Akurát vrcholil predaj pestrofarebných chryzantém, nádherných ručne vyrobených vencov a kytíc, ktoré sme s láskou a vďačnosťou potom odniesli na hroby našich najbližších, aby sme si uctili ich pamiatku. Mnohých potešilo, že na rozdiel od predchádzajúcich rokov bolo v ponuke viac prírodných kytíc či vencov ako umelých. Tradične sa však predávalo aj ovocie so zeleninou a v plnej paráde fungovali i všetky prevádzky v ka-

Počas jesennej sezóny zdobili trhovisko aj chryzantémy.
Foto: Roman Kopka

menných objektoch tržnice. Od bežného dňa sa tento sviatočnejší líšil najmä tým, že predá-

vajúcim a kupujúcim zahrli a zaspievali v átriu kamenného objektu Javorové husle a aj heligonkári Majerčíkovci, pripravené bolo aj bohaté občerstvenie.

„Teší nás, že všetky prevádzky, s výnimkou tých, ktoré sa rekonštruujú, sú obsadené. Solídne bolo vyťažené aj trhovisko so stánkovým predajom, a keďže sa k nám po náročnom covidovom období opäť vrátili vo väčšom počte aj návštevníci, možno tento rok hodnotiť pozitívnejšie ako tie predchádzajúce,” povedal René Pálffy, predseda predstavenstva spoločnosti Retas. Predaj na trhovisku sa nekončí, aj po hlavnej časti sezóny nájdu ľudia svojich obľúbených predajcov na svojich miestach. Celoročne sú otvorené aj obchodné prevádzky v objektoch tržnice.

Roman Kopka

Na Národnom cintoríne pribudla bronzová plastika symbolizujúca vďaku za darovanie orgánov

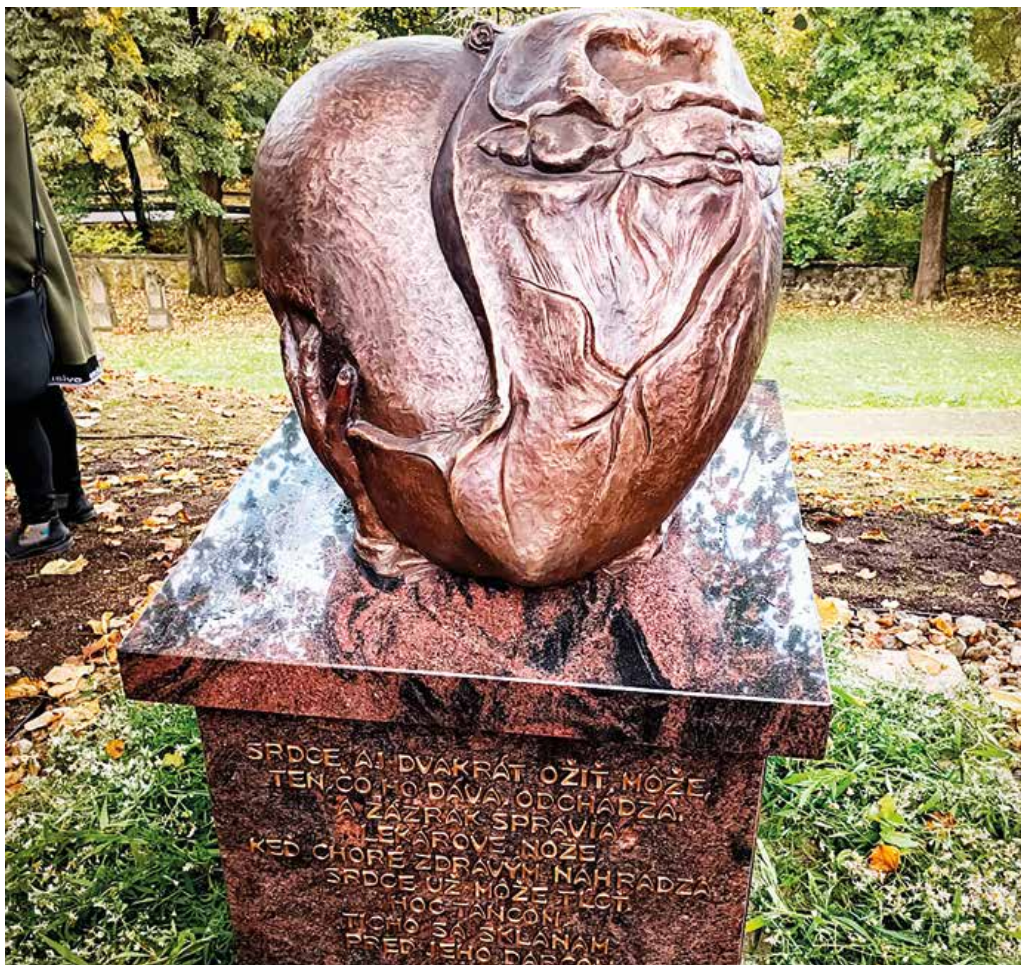
Pamätník pre darcov orgánov bol na Národnom cintoríne v Martine odhalený v predposledný októbrový piatok pri príležitosti 20. výročia darcovského a transplantačného programu Univerzitnej nemocnice v Martine.

Autorom plastiky je umelecký sochár Milan Orság, otcou ideového námetu je Marián Lechan a o financovanie pamätníka sa postaralo Občianske združenie Darovaný život a mesto Martin. Znárodňuje srdce, napoly anatomické, napoly lyrické, ktoré podopiera trojica rúk – okrem darcov a obdarovaných symbolizuje aj ruky lekárov.

„Srdce ako motív som zvolil preto, lebo odzrkadľuje to, čo sa pred a po transplantácii orgánov deje. Lásku k ľuďom a vďaku za nové roky života,“ povedal autor plastiky.

Šancu na nový život ocenili v príhovoroch pri odhaľovaní pamätníka viacerí rečníci. „Predstavte si, že niekto pre vás urobí dobrý skutok a niečo vzácne vám podaruje a vy by ste nemali možnosť sa mu poďakovať. O to viac, ak hovoríme o darovaní orgánov. Celý proces je totiž anonymný a na Slovensku a ani v širšom európskom priestore nebola možnosť dôstojne si uctiť pamiatku darcov orgánov a ani vyjadriť vďaku. Vďaku za ten najväčší dar, vďaku za život,“ povedal Juraj Miklušica, prednosta Kliniky všeobecnej viscerálnej a transplantačnej chirurgie UNM.

„Tak, ako mnohí iní, často rozmýšľam nad človekom, ktorý už nie je medzi nami, ktorého som nikdy nepoznala a predsa pre mňa spravil tak veľa. Myslím na jeho rodinu, priateľov a na to, že ani neviem, kde mám prísť zapáliť sviečku a povedať

veľké ďakujem,“ prihovorila sa Martina Dolníková, prijímateľka obličky od anonymného darcu. „Našla som si iný spôsob, ako sa s tým čiastočne vyrovnat'. Moje tiché poďakovanie poviem pri veľkom drevenom kríži v kostole či v katedrále, kdekoľvek na svete som. Viem, že nie som sama, vo svojom vnútri to nosíme všetci, ktorí prešli anonymnou transplantáciou. Symbolické miesto,

Pamätník venovaný darcov orgánov symbolizuje lásku k ľuďom a vďaku za nové roky života.

Foto: UNM/Braňo Konečný

pri ktorom dnes stojíme, je však oveľa významnejšie. Nie je to len priestor na spomienku, ale aj odkaz pre nás všetkých, že nádej nikdy neumiera,“ zdôraznila vo svojej reči pani Martina.

(VL, KP)

Pocta Antonovi Tkáčovi

Na Národnom pamätníku olympionikov na Národnom cintoríne v Martine pribudla nová tabuľka s menom Antona Tkáča (1951–2022), ktorý je najvýraznejšou postavou slovenskej dráhovej cyklistiky. Zlatú olympijskú medailu pre Česko-Slovensko vybojoval na LOH v Montreale v roku 1976, keď porazil svojho veľkého rivala Francúza Daniela Morelona. V šprinte získal trikrát vo svojej kariére titul majster sveta a v ankete Slovenský športovec 20. storočia dosiahol druhé miesto za Ondrejom Nepelom.

Tabuľku s jeho menom na Národnom cintoríne odhalil Anton Siekel, prezident Sloven-

Anton Siekel a Zdenko Kríž pri odhaľovaní tabuľky s menom Antona Tkáča na Pamätníku olympionikov na Národnom cintoríne v Martine. Foto: Viera Legerská

ského olympijského a športového výboru a Zdenko Kríž, čestný člen tohto výboru.

„V rodine slovenských olympionikov sa táto pietna udalosť veľmi cení,“ povedal Anton Siekel. „Aj takýmto spôsobom si pripomínáme osobnosti, ktoré dosiahli v slovenskom športe významné úspechy. Hovorí sa, že za úspešným športovcom musí byť nejaká výnimočnosť, v prípade Antona Tkáča to bola jeho obrovská súťaživosť a schopnosť nikdy sa nevzdávať,“ pokračoval.

„Anton Tkáč dosiahol všetko, čo športovec vo svojej kariére dosiahnuť mohol. Škoda, že sme veľkosť jeho osobnosti nedokázali využiť na lepšiu propagáciu dráhovej cyklistiky a výstavbu štadiónov,“ uzavrel Zdenko Kríž.

(VL)

Martin poctil svojou návštevou veľvyslanec Českej republiky

Prijatie na radnici, pripomenutie si 105. výročia prijatia Martinskej deklarácie a návšteva Národného cintorína. To bol nedávny program veľvyslanca Rudolfa Jindráka v metropole Turca.

V deň 105. výročia prijatia Martinskej deklarácie, ktorou sa ustanovená Slovenská národná rada prihlásila k spoločnému štátu Čechov a Slovákov, navštívil mesto Martin Rudolf Jindrák, veľvyslanec Českej republiky na Slovensku. Po návšteve martinskej radnice spoločne s primátorom Jánom Dankom a krajanmi položili kyticu kvetov k pamätnej tabuli inštalovanej na priechodí niekdajšej budovy Tatabanky v centre mesta, kde v súčasnosti sídli pobočka Slovenskej sporiteľne.

„Martinská deklarácia a Martin ako mesto je pevnou súčasťou česko-slovenskej histórie. Bez vôle prejavenej v deklarácii by Československo nevzniklo v tej podobe, ako vzniklo. Je dôležité pripomínať si 30. október a je dobré si ho pripomínať práve v Martine,“ povedal Rudolf Jindrák.

Martinčania majú ešte v živej pamäti veľmi dôstojné a zároveň srdečné oslavy 100. výročia vzniku ČSR, keď sa v našom meste pri tejto príležitosti stretla politická reprezentácia Česka i Slovenska. „Myslím si, že takéto spoločné oslavy sú opäť možné, napadá mi 110. výročie, pri ktorom by sa niečo podobné mohlo zopakovať. Možno aj pri spoločnom zasadnutí obidvoch vlád. Zo svojej pozície budem určite v tejto súvislosti pripomínať aj význam Martina,“ podotkol veľvyslanec Jindrák, ktorý stihol u nás absolvovať aj krátke stretnutie s krajanmi z Českého spolku a následne i v spoločnosti viceprimátora Stanislava Thomku komentovanú prehliadku Národného cintorína. **(KP)**

Veľvyslanec ČR na Slovensku Rudolf Jindrák si v našom meste pripomenul 105. výročie vzniku ČSR, ku ktorému významne prispela i Martinská deklarácia.
Foto: archív mesta Martin

Na návšteve Hasičského múzea v Priekope.
Foto: archív MP

Družba medzi hasičmi z Martina a Nového Jičína má už 65 rokov

Písal sa rok 1958, keď si dobrovoľní hasiči z partnerských miest našli k sebe cestu. A kráčajú ňou dodnes.

Priateľstvo, ktoré ani po rokoch neochladlo. Aj takto by sa dala charakterizovať spolupráca medzi Územnou organizáciou Dobrovoľnej požiarnej ochrany v Martine a Okresným združením hasičov Čiech, Moravy a Sliezska Nový Jičín. Datuje sa od roku 1958 a v posledný októbrový piatok si jej súčasní aktéri v Hasičskom dome v Martine pripomenuli 65. výročie. Ku krásnemu jubileu hasičom gratuloval aj prezident Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR Jozef Smolinský či primátor Martina Ján Danko.

Vzájomná družba nebola nikdy prerušená, a to ani po rozdelení spoločnej Česko-slovenskej republiky. Zhodou okolností a dejín sa stala medzinárodnou či cezhraničnou, ale na priateľských

Priatelia si majú vždy čo povedať.
Foto: archív MP

väzbách sa nič nezmenilo. Možno je ešte o čosi pevnejšia a srdečnejšia. Navyše je najstaršou v rámci oboch republík.

„Minimálne raz do roka sa stretneme, raz u nás v Martine a potom na oplátku u priateľov v Novom Jičíně a vždy si máme čo povedať. Vymieňame si skúsenosti v oblasti práce s mládežou, zo záhrovej činnosti, prediskutujeme taktické cvičenia. No a najatraktívnejšou časťou našej spolupráce je nepochybne spoločná súťaž medzi mužmi a ženami. Vždy sa bojuje o putovný pohár a v súčasnosti sú jeho držiteľmi hasiči zo Záturčia,“ povedala Michaela Pavlová, tajomníčka ÚZO DPO SR Martin.

Súťaž síce pretrhlo covidové obdobie a ruská agresia na Ukrajine, keďže hasiči odídencom od prvých momentov pomáhali, no už v budúcom roku sa opäť obnoví. „Všetci sa na ňu už tešia, zatiaľ možno povedať, že sa uskutoční v Martinском okrese,“ podotkla M. Pavlová.

Spoločné stretnutie vyvrcholilo návštevou Hasičskej zbrojnice v Sučanoch a aj expozície Hasičského múzea v areáli SIM v Priekope.

Jana Cikhartová

MČ PRIEKOPA

Nielen Priekopčanov zblíži záhrada plná ovocia

Vo vznikajúcom ovocnom sade bolo pred pár dňami zasadených vyše tridsať stromov a kríkov. Maliny a ríbezle decká okoštujú pravdepodobne už v budúcom roku.

V tesnom susedstve ZŠ na Priehradnej ulici v Priekope vzniká v rámci projektu „Jedlý ostrov“ ovocný sad. Ako prvá bola v druhý novembrový piatok za účasti žiakov školy symbolicky zasadená čerešňa, ktorá v dávnejšej minulosti v tomto priestore rástla.

Vo vznikajúcom ovocnom sade nájdete čerstvo zasadené i ďalšie stromy – jablňu, slivku, hrušku, višňu či ringlotu a aj množstvo ovocných kríkov – maliny, černice, egreše, ríbezle, muchovníky, josty, zemlezy, arónie a liesky. Celkovo by v sade malo byť vyše tridsať ovocných stromov a kríkov. Záhradu navyše skrášlia aj tri kvetinové záhony. Dušu návštevníkov určite pohladia napríklad ruže, fialové šalvie, pivoňky, levandule, monardy, achillej...

„Sme veľmi radi, že mesto Martin je súčasťou tohto projektu, okrem nás bol v širšej konkurencii vybraný ešte Kežmarok a obec Pača. Verím, že táto záhrada plná ovocia spojí viacero

Aj decká pri sadení stromov pomohli.
Foto: Roman Kopka

Ako prvá bola symbolicky zasadená čerešňa.
Foto: Roman Kopka

generácií, ktoré sa budú o ňu starať a ďalej ju zveľaďovať. Blízko je škola, centrum sociálnych služieb a množstvo rodinných domov. Ľudia tu nájdú priestor na spoločné stretávanie, oddych a som presvedčený, že keď bude treba, priložia aj ruku k dielu,“ povedal Stanislav Thomka, viceprimátor mesta Martin.

Podľa jeho ďalších slov súčasťou komunitnej záhrady budú aj lavičky, časom sa vymení plot a na stene budovy školy, ktorá je súčasťou tohto priestoru, by dobre zapasovala aj nástenná maľba.

„Ešte pred pár rokmi tu bolo petangové ihrisko, ale neskôr sme s týmto priestorom, keď sa prestal využívať, mali len samé starosti. Ovocný sad v priamom susedstve školy je dobrý nápad s mnohými výhodami aj v oblasti vzdelávania,“ povedala Dagmar Kralovancová, riaditeľka školy.

Poslanec Martin Hudec podotkol, že tejto myšlienke sa výbor mestskej časti dlhšie venoval a je rád, že projekt uspel aj v súťaži s inými mestami.

„Keďže sa na sadení stromčekov či kríkov podieľajú aj samotné deti, verím, že ich prijmu za svoje a že im bude na tejto záhrade záležať. Napokon, čaká ich sladká a zdravá odmena v podobe chutného ovocia.“

Na plody z ovocných stromov si bude treba počkať minimálne dva-tri roky, ale maliny a ríbezle z ovocného sadu by mohli okoštovať už v budúcom roku.

Roman Kopka

STRUČNE ZO SEVERU

■ **Doplnenie ihrísk.** Výbor mestskej časti vyčlenil finančné prostriedky vo výške 8 400 eur na doplnenie detských prvkov do vnútrobloku medzi ulicami Komenského a Červenej armády. Nemala by to byť jediná obmena ihrísk či oddychových miest na Severe. Poslanci tiež žiadajú umiestniť dvojmiestnu hojdačku na ihrisku v parku pri Puškách a výmenu a osadenie lavičiek pred bytovým domom na Ulici kozmonautov 32.

■ **Park na sídlisku.** Jednou z ďalších oddychových zón na Severe by mohol byť park na Jilemnického ulici pri bytových domoch č. 49, 51 a 53. Poslanci preto požiadali Útvár hlavného architekta mesta o vypracovanie štúdie, aby sa nová lokalita zelene čo najskôr stala realitou.

■ **Problém s drevinami.** Výrub či ošetrenie suchých alebo poškodených stromov je problémom celého Martina, nielen mestskej časti Sever. Poslanci sa na zasadnutí výboru zaoberali aj stavom smrekov opadavých, ktoré rastú zo západnej strany bytového domu na Jilemnického ulici 51. Žiadajú posúdiť ich zdravotný stav a následne na základe výsledku navrhnuť riešenie problému, keďže poškodzujú autá odstavené na parkovisku. (VL)

STRUČNE Z PODHÁJA A STRÁNI

■ **Vyčlenili peniaze.** VMČ ešte na svojom októbrom zasadnutí vyčlenil z rozpočtu mestskej časti 4-tisíc eur na opravu kritických výtlkov na cestách a 2 500 eur na spevnenie parkovacích miest štrkom pri ZŠ s MŠ Podhájska.

■ **Renovácia na dopravnom ihrisku.** V spolupráci so Správou športových zariadení mesta Martin bolo obnovené vodorovné dopravné značenie na dopravnom ihrisku na Tulsej ulici. Vymenili sa aj smetné koše, väčšie za menšie, aby nebránili motoristom v parkovaní.

■ **Posvietili si na lavičky.** V mestskej časti pri bytovkách, ihriskách či oddychových zónach boli nedávno opravené viaceré lavičky a aj doplnené nové.

■ **Požiadavky občanov.** Občania mestskej časti Podháj-Stráne tlmočili poslancom viaceré požiadavky. Išlo napríklad o výrub tují, o osadenie lavičky na zastávke na Ul. mládeže III, o opravu diery na ceste pri bytovke na Gorkého ul. 19 a 21 a o vybudovanie parkovacích miest pri bytovom dome na Gorkého ul. č. 41–45. Medzi zásadné požiadavky patrí aj oprava frekventovanej vozovky na Ulici hrdinov SNP (po montáži kanalizácie) pod konečnou autobusovou zástavkou MHD, čo už poslanci riešili so spoločnosťou TURVOD. (KP)

MČ ĽADOVEŇ-JAHODNÍKY-TOMČANY

Šancu na obnovu má aj školský dvor na Kronerke

Poslanci a poslankyne rozhodovali aj o pridelení dotácií z rozpočtu výboru mestskej časti.

Jednou z priorit výboru mestskej časti (VMČ) Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany je v súčasnom volebnom období aj modernizácia školy a školského areálu ZŠ Jozefa Kronera na Ľadovni. Z tohto dôvodu poslanci rozhodli o vyčlenení sumy vo výške 18-tisíc eur na spolufinancovanie projektovej dokumentácie. Má to však aj podmienku. Ak by mesto pri žiadaní mimorozpočtových zdrojov s projektom uspelo, VMČ bude od radnice požadovať vrátenie peňazí do jeho rozpočtu. V školskom areáli, ktorý by mala lemovat' verejná zeleň, sa počíta s vybudovaním bežeckého oválu s ďalšími športovými prvkami. K tejto téme sa ešte vrátíme.

Výbor najväčšej martinskej mestskej časti ešte na začiatku nového školského roka rozhodol aj o poskytnutí viacerých dotácií. Prioritou je podpora školstva, aktivít žiakov a mládeže. Sumu 2-tisíc eur vyčlenil pre Súkromnú základnú umeleckú školu DEEP na podujatie Škola volá, maľovaný most. Takisto 2-tisíc eur bolo poskytnutých aj OZ Sommelier na organizáciu kultúrno-spoločenských podujatí počas roka.

Čiastka 3 800 eur pomôže MŠ na Ul. Jána Šimka v Jahodníkoch na zabezpečenie žalúzií, rovnakú čiastku vyčlenili poslanci aj pre MŠ na Lettrichovej ulici, ktorá má poslúžiť na doplnenie hracích prvkov na školskom dvore. Tisícku zinkasuje Gymnázium Jozefa Lettricha na oslavy výročia školy.

Výbor mestskej časti rozhodol aj o vyčlenení 8-tisíc eur na opravu a náter strechy hasičskej zbrojnice v Tomčanoch. Táto dotácia sa využije aj na asanáciu komína. Suma 1 800 eur z roz-

počtu VMČ poputuje aj na opravu vstupu ku garážam na Ľadovni. Tisíc eur vyčlenili poslanci aj na vysfaltovanie chodníka pred predajňou CO-OP Jednota.

V mestskej časti rezonujú aj ďalšie témy, jednou z nich je aj žiadosť o posúdenie zjednosmerovania ulíc na starej Ľadovni. Posudzujú sa aj opravy viacerých komunikácií. Týka sa to napríklad aj príjazdovej cesty k Centru sociálnych služieb alebo rozšírenia vozovky smerom k Ulici Jána Mazúra. Na zasadnutiach výboru sa rieši aj starostlivosť o zeleň či doplnenie sídliskového mobiliáru.

Roman Kopka

Takto by mohol školský dvor na Kronerke v budúcnosti vyzerat'. Žiadosť o financovanie z mimorozpočtových zdrojov už bola podaná.

Foto: archív mesta MT

STRUČNE ZO STREDU

■ **Dopravné značenie.** Výbor mestskej časti požiadal o zmenu dopravného značenia v lokalite Štúrovho námestia podľa spracovanej dokumentácie. Na jej realizáciu uvoľnil zo svojho rozpočtu 288 eur. Čiastku 2 674 eur zo svojho rozpočtu výbor vyčlenil aj na zmenu dopravného značenia na križovatke ulíc A. Pietra / Thurzova a následne Sládkovičovej ulice.

■ **Telefónne búdky.** Na základe požiadavky oddelenia správy majetku MsÚ boli identifikované nepoužívané bývalé telefónne búdky v severnej časti Hviezdoslavovho parku pri Ulici A. Kmeťa. Výbor žiada o ich odstránenie.

■ **K zásobovaniu.** Poslanci nesúhlasili s udelením výnimky na vjazd zásobovacích vozidiel k potravinám na Ulici P. Mudroňa 44, a to po chodníku, o ktorú žiadal majiteľ objektu spoločnosť HELA. Dôvodom je veľký počet chodcov pohybujúcich sa na tejto trase. Výbor zároveň požiadal mesto, aby v súčasnosti s PZ DI posúdilo zásobovanie objektu z východnej strany.

■ **Nie hazardu.** VMČ Stred nesúhlasil s umiestnením prevádzok hazardných hier Orion Tip Sk v prevádzke Magic Club na Ulici M. R. Štefánika a Aureola v prevádzke Galaxy na tej istej ulici.

■ **Kontrola by pomohla.** Poslanci VMČ žiadajú mestskú políciu o pravidelné kontroly chodníka pre chodcov, ktorý prechádza Štúrovou štvrťou. Napriek dopravnému značeniu si tadiaľto motorové vozidlá skracujú cestu, najmä z južnej strany od Moskovskej ulice. **(VL)**

MČ ZÁTURČIE

Pri zásobovaní predajne musia dodržať nočný pokoj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva na základe požiadavky účastníka konania vydal súhlasné rozhodnutie na uvedenie priestorov „Predajňa potravín LiDL Martin-Záturčie“ do prevádzky, no zároveň uložil aj povinnosť zabezpečiť opatrenia, aby prevádzka svojou hlavnou činnosťou a obslužnými činnosťami negatívne neovplyvňovala kvalitu života občanov okolitej obytnej zástavby. V rozhodnutí sa okrem iného píše, že prevádzkovateľ je povinný zabezpečiť, aby zásobovanie predajne bolo vykonávané v čase od 6. do 22. h. Prípadné nevyhnutné zásobovanie v čase od 22. do 6. h je prevádzkovateľ povinný riešiť tak, aby v žiadnom prípade nedo-

chádzalo k narušeniu nočného pokoja. V nočnom čase by sa zásobovanie malo vykonávať výlučne s vozidlami s maximálnou hmotnosťou do 3,5 t a bez používania alarmu pri cúvaní.

Kedže zásobovacia rampa predajne je situovaná v smere k obytnej časti, viacerí občania Záturčia sa sťažovali na nepríjemný hluk počas nočných hodín, pre ktorý nemohli nerušene spať. Iniciali aj petíciu o nápravu tohto stavu, podpísalo ju viac ako 100 obyvateľov. Poslanec Peter Török nás informoval, že po urgenciách na nápravu stavu sa situácia nateraz zlepšila, no budú ju ďalej aj v spolupráci s občanmi monitorovať. **(KP)**

MČ KOŠÚTY

O zámere výsadby zelene v Košútoch diskutovali autori konceptu aj s obyvateľmi sídliska.
Foto: Roman Kopka

Ako by to mohlo vyzerať?

Autorka konceptu navrhuje priestor doplniť 30 stromami, kríkmi, okrasnými trávami a jarnými kvitnúcimi cibuľovinami (tulipány, narcisy...). Pred budovou Jantáru by sa k súčasným trom drevinám doplnili ďalšie štyri, je navrhnutý platan javorolistý – Aplen's Globe, čo je menší, kompaktný kultivar platanu. Pred nimi by bol živý plot – zob vtáčí.

Na veľkom trávniku, kde je aj terasa pohostinstva, a ktorý teraz zívá prázdnotou, by bol dominantným stromom soliterný dub červený. Pri chodníku by boli zasadené štyri kusy ambrovníka styraxového, pár metrov od nich, smerom do vnútra trávniku, tri javory mliečne spolu s kríkmi (pajazmín vencový a okrasné trávy). Severnú časť trávniku pred parkovacími plochami za bytovým domom na Kernovej ulici by vyplnili platany javorolisté – užší kompaktný kultivar – Pyramidalis.

Na druhom menšom trávniku by pri chodníku vynikala aleja vysadená javorom poľným, kúsok od nej v južnom výklenku sa počíta s výsadbou troch rastom menších javorov mliečnych – Olmsted. Na opačnej strane sa ešte počíta aj s výsadbou kríkov – kaliny obyčajnej a pajazmínom vencovým.

Súčasnou revitalizácie priestoru by boli aj dve zóny s jarnými cibuľovinami. Jedna by sa vysadila v blízkosti budovy Jantáru pred živým plotom a druhá na opačnej strane v rámci menšej plochy trávniku. Jarné kvety ako narcisy či tulipány by skrášlili verejný priestor v čase, kým by sa stromy nezazelenali. Takéto výsadby založené v trávinatej ploche majú životnosť aj sedem rokov.

Predseda VMČ Martin-Košúty Jozef Petráš povedal, že z finančného hľadiska by išlo o investíciu zruba okolo 17-tisíc eur, čo je podľa jeho slov značná položka v rozpočte mestskej časti. Aj preto budú hľadať riešenia aj v spolupráci s mestom Martin. Alternatívou je aj realizácia revitalizácie na etapy. Každopádne, začať s ňou by chceli poslanci už na jar.

Obavy o starostlivosť

Ľudia, ktorí sa na predstavení projektu zúčastnili, viac-menej k nemu nemali zásadné výhrady. Viacerí z nich však prejavili obavy o starostlivosť o novú zeleň, keďže ani o tú súčasnú sa už teraz poriadne nikto nestará. Jedna okoloidúca pani zdôraznila aj potrebu doplnenia lavičiek. V koncepte sa počíta s tým, že k dvom existujúcim sa doplnia ďalšie tri pri stromovej aleji.

Roman Kopka

Na tomto verejnom priestranstve neďaleko OC Kaufland by sa mali vysadiť stromy, kríky i kvetinové záhony.
Foto: Roman Kopka

Výsadbou zelene by nevyužitý priestor výrazne zmenil svoju tvár

V Košútoch II medzi obytnou a obchodnou časťou sídliska by mohol vzniknúť nový komunitný priestor, kde by sa ľudia radi stretávali. Pobyt na čerstvom vzduchu by im spríjemnili nové stromy, kríky, okrasné trávy a aj kvetinové záhony.

Z iniciatívy poslancov výboru mestskej časti Košúty vypracoval Útvár hlavného architekta mesta Martin koncept riešenia verejnej zelene na sídlisku Košúty II. V predposledný októbrový pondelok sa s ním priamo na mieste možnej realizácie pri objekte Jantár oboznámila približne dvadsiatka občanov, pričom niektorí z nich počas neformálnej diskusie už aj formulovali svoje pripomienky či požiadavky.

O čo ide?

Cieľom projektu je skrášliť verejný priestor medzi Jantárom a bytovkami na Ulici Kernovej a Ulici Cypriána Majerníka, cez ktorý ľudia prechádzajú k obchodnej časti sídliska alebo tadiaľto smerujú žiaci do školy v Košútoch I. Aby neslúžil len ako prechod odnikadiaľ niekam, ale aby plnil

aj funkciu oddychovej zóny. „Keďže tu, v tomto priestore, absentujú stromy, ktoré sú kosťou každej verejnej zelene, tak v prvom rade tie treba doplniť, pričom kvety alebo kríky, s ktorými v našom koncepte tiež počítame, sú už len akýmsi farebným doplnkom daného územia,“ povedala Eva Uherová, krajinná architektka z Útvary hlavného architekta mesta Martin

Podľa poslanca Michala Matejičku by novým stromoradiám, skupinami krov, okrasných tráv a zaujímavými soliternými drevinami Košúty II získali atraktívny komunitný priestor, kde by sa ľudia častejšie stretávali.

„Mali by si kde sadnúť a porozprávať sa, jednoducho oddychnúť si pod stromami v príjemnejšom prostredí než je tu teraz,“ podotkla poslankyňa Zuzana Dobriková.

KOMENTÁRIANINY MILANA LECHANA

Zážitok v Košútoch

Optimista je človek, ktorý nechá bežať motor svojho auta, zatiaľ čo jeho manželka nakupuje v Kauflande.

V Slovenskom komornom divadle

Mladý futbalový fanúšik bol prvý raz na premiére divadelnej hry. Po prvom dejstve, keď zaznel mohutný potlesk, naklonil sa k vedľa sediacej diváčke a spýtal sa: – Prosím vás, a ktorí sú domáci?

Na Štúrovom námestí

Našla si prácu. Ale keďže je poctivý človek, tak ju ihneď vrátila.

Rada z Priekopy

Nevieš sa vpratať do kože? Skús to s koženkou.

Kino Moskva

Tu sa človek dost' poučí o láske, ale nesmie sa nechať rušiť filmom.

Vy sa pýtate, no a ja odpovedám

Hovorkyňa primátora: – Keď si večer vypijem kávu, nedokážem zaspáť. Ako ste na tom vy?

Ja: – Keď zaspím, nedokážem piť kávu.

Senior klub usporiadal oslavu pre jubilantov

Október je mesiacom úcty k starším a pri tejto príležitosti boli venované seniorom aj v meste Martin viaceré podujatia. Jedným z nich bolo aj tradičné spoločné posedenie jubilantov, ktoré v priestoroch reštaurácie Čierna pani pri slávnostnom obede zorganizoval Senior klub Martin.

K množstvu gratulantov so želaním všetkého najlepšieho sa pripája aj naša redakcia.
Foto: Roman Kopka

„Zagratulovali sme dvanástim jubilantom, niektorým aj trošku v predstihu. Piaty oslávili sedemdesiatku, ďalší štyria osemdesiatku, no zblahoželi sme aj našim členom, ktorí majú, resp. čoskoro budú mať 75 a 85 rokov. Je to taká naša klubová tradícia, ktorou vyjadrujeme vďaka našim priateľom. Každý z nich pre naše mesto veľa urobil. Táto partia, ktorá sa tu zišla, asi najviac v oblasti zdravotníctva a vzdelávania,“ povedala Gizela Ferenczová, predsedníčka Senior klubu Martin.

Jubilantom a jubilantkám zblahožela aj primátor Ján Danko, veršami dušu prítomných potešil spisovateľ Peter Mišák. „Hoci mňa narodeniny ešte len čakajú, mám ich koncom novembra, dobre mi padlo stretnúť sa s priateľmi pri tej-

to slávnostnej príležitosti. Všetci si veľmi ceníme slová vďaky a uznania a ďakujeme za ne. V tomto klube som prakticky od jeho vzniku, čo už je poriadne dlho. Máme bohatú činnosť a niekedy máme čo robiť, aby sme všetko stihli. Ale tak to má byť, v našom veku je len dobré byť medzi ľuďmi. Stále nás to obohacuje a prospieva to i nášmu zdraviu,“ podotkla niekdajšia pedagogička Magdaléna Žáková. **(KP)**

Keď beseda nemusí byť len o zdvihnutých rukách

Jedna z najtradičnejších aktivít knižníc pre verejnosť sú autorské besedy. O to väčšiu radosť cítime, keď takéto stretnutia môžeme sprostredkovať tým, ktorí si svet čítania ešte len osvoja, utvárajú knihám vo svojich životoch miesto. Hovoríme o deťoch, ktoré z našich skúseností besedy milujú, rady počas nich diskutujú, vymieňajú si názory s autormi a zvedavo načúvajú zaujímavostiam.

Turčianska knižnica v Martine pozýva k sebe už 16. rok spisovateľov a ilustrátorov z celého Slovenska, a to prostredníctvom projektu Tvorcovia kníh medzi deťmi a mládežou, ktorý z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Od júna do októbra 2023 sa uskutočnilo 8 besied, na ktorých sa zúčastnili deti zo základných a stred-

ných škôl Turca.

Na pracovisku literatúry pre deti a mládež Turčianskej knižnice mali deti možnosť spoznať fotografku a spisovateľku v jednom, Miriam Petránovú a spisovateľa fantazijných rozprávok Stanislava Repaského. Pani spisovateľka Andrea Gregušová rozvírila s deťmi debatu o tom, koľko tvárí vody existuje a akými spôsobmi sa dá šetriť vodou, o čom píše aj vo svojej najnovšej knihe Vincent.

Po letnej pauze sme na pobočke v Záturčí besedovali s pánom spisovateľom Igorom Válkom, ktorý deťom objasnil, aký je rozdiel medzi rozprávkou a povestou a prečo sa venuje najradšej tejto téme. Šiestaci ZŠ sa v septembri stretli s vedeckým publicistom a spisovateľom Dušanom Valentom, je-

Ilustrátorka Hedviga Gutierrez medzi mladými čitateľmi v Martine.
Foto: archív TK

diným slovenským spisovateľom, ktorý napísal knihu o dinosauroch. Počas besied sa aj výtvarne tvorilo a ilustrovalo. K tomu sme si prizvali na pobočku Ladoveň autorku populárneho komiksového žánru Zuzanu Jančovou. Martinské deti si spolu s výtvarníčkou Hedvigou Gutierrez vytvorili tzv. analógovú vysielacu, ktorou si dokázali telefonovať správy v priestoroch knižnice. Pod štetcom pána ilustrátora Regitka a de-

tí z pobočky Sever sa zrodili hraví jesenní škriatkovia, ktorí spestrili knižničné priestory.

Ďakujeme všetkým zúčastneným autorom, ktorí vyrozprávali 230 deťom svoj príbeh a zanechali v nich tak hrejivý pocit, že svet kníh je nekonečne obohacujúci.

Lenka Profantová,
pracovisko literatúry pre deti a mládež, Turčianska knižnica v Martine

Vianočné mesto s Mikulášom, Betlehemom a gastrozónou

Divadelné námestie ožije v decembri stánkami s vianočným punčom a remeselnými výrobkami a nebude chýbať ani kultúrny program, Betlehemský príbeh a vianočná gastrozóna.

Kultúrna scéna Martin pripravila pre Martinčanov a návštevníkov mesta program, ktorý priblíži atmosféru blížiacich sa vianočných sviatkov. Otvorenie vianočných trhov na Divadelnom námestí je naplánované na piatok – 1. decembra 2023 so začiatkom o 16. h. O 17. h na pódium vkročí známa tanečná skupina z Nitry Old Schol Brothers so svojou tanečnou šou a ako vieme z početných vystúpení nielen na Slovensku, určite rozohrá žilky všetkým návštevníkom trhov.

Trhovníci už v ten deň budú ponúkať svoje produkty v stánkoch na námestí – v menu je voňavý vianočný punč, medovina a medovníky, langoše a trdelníky a remeselné výrobky. Trh bude otvorený až do soboty – 23. decembra 2023.

Mikuláš, čo pre mňa máš?

Predzvest'ou Vianoc najmä pre najmenších Martinčanov je už tradičné víťanie Mikuláša. Do centra mesta príde v stredu – 6. decembra o 16. h. A nebude sám. Bude mať svoj tradičný sprievod a na námestie všetkých dovezie koč ťahaný koníkmi. Mikuláš spoločne s deťmi rozsvieti vianočný stromček a vianočnú výzdobu. Program potom bude pokračovať vystúpením trnavskej kapely malinyJAM a ako je už u nej zvykom, rozťancuje námestie veselými piesňami pre deti aj ich rodičov.

Počas druhej a tretej adventnej nedele (10. 12. a 17. 12.) sa deti môžu tešiť na divadelné predstavenia, ktoré budú pre ne pripravené dopoludnia aj popoludní na pódium na Divadelnom námestí.

Takto veselo bolo na Divadelnom námestí na Mikuláša v minulom roku. Bude aj teraz.
Foto: Matej Tylka

A to stále nie je všetko. Predsviatočnú náladu na námestí – štvrtky, piatky a soboty popoludní – ozvláštnia rôzne vystúpenia detských kolektívov z rôznych tanečných klubov.

Betlehemský príbeh na Divadelnom námestí

Predvianočný čas v Martine by nebol dokonalý, keby sa Martinčania nemohli zoznámiť s Betlehemským príbehom. Bude aj v tomto roku. Na najznámejší a najvianočnejší príbeh zo staroveku si zarezervujte čas vo štvrtok, 21. decembra a prídte na Divadelné námestie. Pásmo slova a hudby o narodení Ježiša navodí tú správnu vianočnú atmosféru. Predstavenia budú dve, uskutočnia sa o 16. a 17.30 h a budú popretkávané spievaním známych kolied v podaní folklórneho zoskupenia Bľanciar.

V piatok 22. decembra podvečer bude na námestí od 17.–22. h rozvoniat' Vianočné BREKKEKE – vianočná gastrozóna. Samozrejme, nebude chýbať ani program pre deti, odohrá sa na hlavnom pódium. Kto a kedy vystúpi, o tom nájdete informácie na stránke Kultúrnej scény. Presnejší program bude na tom istom mieste uverejnený aj na sobotu 23. decembra. V predvečer najkrajších sviatkov roka sa Divadelné námestie okrem toho rozozneje aj tónmi vianočných melódii.

Viera Legerská

JEDNOU VETOU

■ **Prestížne ocenenie aj do Martina.** Divadelné ocenenie Dosky za najlepšie mužský a ženský herecký výkon sezóny získali herci Slovenského komorného divadla: Marek Gejšberg za postavu Agamemnona v inscenácii hry Mariny Carrovej Hekuba a Lucia Jašková za postavu Hekuby, trójskej kráľovnej, v tej istej inscenácii.

■ **Do tretice všetko dobré.** Divadelné Dosky získal aj hudobný skladateľ Róbert Mankovecký za hudbu v inscenácii hry Jána Chalupku Kocúrkovo, ktorú uviedla Činohra Slovenského národného divadla.

■ **Ivan Kučma a Hurban III.** V Turčianskej knižnici 29. novembra (17. h) svoju knihu o slovenskom spisovateľovi, prekladateľovi a diplomatovi Vladimírovi Ladislavovi Hurbanovi Hurban III. Medzi Stalinom a Rooseveltom odprezentuje Ivan Kučma.

■ **Slovenská národná knižnica na Bibliotéke.** V týchto dňoch sa SNK zúčastnila na veľtrhu Bibliotéka, návštevníkom ponúkala aj možnosť prezrieť si zdigitalizované diela denne pribúdajúce v DIKDA – národnej knižnici bez políc.

■ **Z tvorby Jany Buchancovej.** Výtvarníčka Jana Buchancová bude vystavovať výber zo svojej tvorby do 30. 11. v priestoroch Turčianskej knižnice.

■ **Teší sa vysokej návštevnosti.** Múzeum Martina Benku sa po štyri roky trvajúcej rekonštrukcii v júni vrátilo do kalendára najnavštevovanejších miest v metropole Turca, ľudia zaujíma prehliadka interiéru, ktorý zostal podľa priania maliara v jeho autentickej podobe.

■ **Nové knihy v knižnici.** V martinskej Turčianskej knižnici boli aj v tomto roku úspešní pri predkladaní projektov zameraných na nákup nových kníh a získali naň 8-tisíc eur, nákupné knihy už dopĺňajú do regálov.

■ **Otvorená výzva.** Koncom októbra uzavrela Turčianska galéria v Martine otvorenú výzvu, s ktorou sa obrátila na umelcov a kurátorov s cieľom podporiť súčasné vizuálne umenie a poskytnúť im priestor na prezentáciu originálnych tém v rôznych formách a médiách výtvarného umenia.

■ **Kraj – zem – krajina.** V Etnografickom múzeu SNM inštalovali výstavu výtvarných prác študentov umeleckého priemyslu z Ružomberka a Trenčína, ktoré sú výsledkom inšpirácie ľudovým umením a tradíciami Slovenska, sprístupnená bude do 30. apríla budúceho roku.

■ **Hasičské múzeum – zmeny.** V súvislosti so skončením letnej sezóny sa v polovici októbra zmenili otváracie hodiny v Hasičskom múzeu v priekopskom SIM-e, exponáty si je možné pozrieť už iba v sobotu a nedeľu od 14. h, pričom organizované skupiny si môžu dohodnúť aj iný termín.

(VL)

KULTÚRNE MENU

■ **Kino Moskva:** Trollovia 3 (16.-20. 11. a 23.-27. 11.), Hry o život: Balada o hadoch a vtáčatkách (16.-17.11. a 19.-20. 11.), Martinský otaku (18.11. a 2.12.), Karaoke Blues (20. 11.), Jej telo (23.-25. 11.), Napoleon (23.-27. 11.), Tajomstvo a zmysel života (26.-27. 11.), Príanie (30. 11. a 1.-4.12.), Godzilla: Minus One (30. 11. a 1.-3.-4.12.), Deň vďakyvdania (30. 11. a 1.-3.12.).

■ **Slovenské komorné divadlo:** D1 (pracovný názov) – 21. 11., Spaľovač mŕtvov (22. 11.), Tri sestry (23. 11.), Zem pamätá (24. 11.), 1984 (25. 11.), Sen noci svätajánskej (28. 11.), Zem pamätá (29. 11.), Hráči (30. 11.).

■ **Janez Pluhar.** V sídelnej budove SNK je od 16. 11. inštalovaná výstava venovaná životu a dielu slovenského vynálezcu Janeza Pluhara, ktorému sa ako prvému na svete podarilo vytvoriť fotografiu na skle.

■ **Vianoce na dedine.** Posledné tohtoročné podujatie národopisného roka v Múzeu slovenskej dediny je spojené s predvianočnými a vianočnými zvykmi, obchôdzkami koledníkov a Mikuláša, výrobou vianočných ozdôb, pečením oblátok a zdobením medovníkov. Bude 10. decembra.

■ **Slniečko v múzeu.** Alebo ako dosiahnuť na slniečko je názov aktuálnej výstavy v Literárnom múzeu SNK. Je určená pre deti i dospelých a je odkazom na známy detský časopis, ktorého prvé číslo vyšlo takmer pred sto rokmi. Potrvá do mája budúceho roku.

■ **Insita z Kovačice.** V Turčianskej knižnici bude do 7. 12. inštalovaná výstava insitného umenia výtvarníkov zo srbskej Kovačice.

■ **Dielo mesiaca.** Je ním obraz Ľudovíta Lukáča Porada I (1977). Vybral ho Parlament mladých mesta Martin, lebo im pripomína vlastné stretnutie v budove Millenia. Pozrieť si ho môžete na prízemí Turčianskej galérie do konca novembra.

MIMORIADNE

■ **51. ročník festivalu amatérskej fotografie AMFO 2023** (organizuje Turčianske kultúrne stredisko Martin s vyhlasovateľom a garantom Národným osvetovým centrom Bratislava)

- Celoštátna výstava AMFO 2023, SNK, do 31. 1. 2024

- Vizuálna identita, výstava Lindy Pavelkovej a Roberta Broža, SNK, do 31. 1. 2024

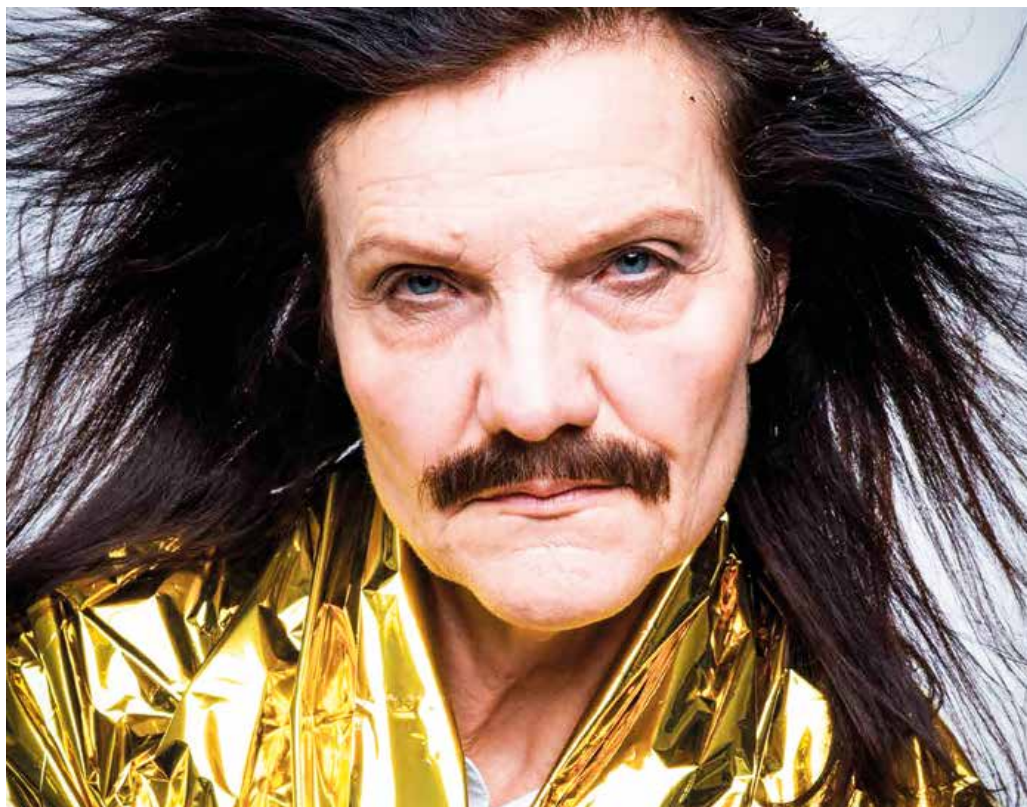
- Chaotický svet, výstava na martinskej pešej zóne, do 29. 2. 2024

- 43. Národní souťaž amatérske fotografie, výstava, SND, do 1. 12. 2023

- Identita, výstava, Múzeum Andreja Kmeťa, do 3. 12. 2023

- Fotografia 2023 k 70. výročiu Fotoklubu Karola Plicku, pešia zóna, do 30. 12. 2023

Viera Legerská

Jana Ol'ňová a jej Bruscon.

Foto: Braňo Konečný

Prvou premiérou sezóny je Divadelník

Slovenské komorné divadlo uviedlo v Štúdiu prvú premiéru tejto divadelnej sezóny – inscenáciu hry rakúskeho dramatika Thomasa Bernharda Divadelník.

Prvou premiérou martinské divadlo vstúpilo aj do nového konceptu aktuálnej sezóny, v rámci ktorej chce hľadať impulzy pre vznik nových podôb a polôh divadla. Zastrešuje ich heslo – Re:vízia.

Už jeho prvý príspevok – Bernhardov Divadelník je výsledkom premiérovej spolupráce SKD s českým režisérom Michalom Hádom, ktorého tvorba sa vyznačuje ostrou satirou, ale aj otvorenou divadelnosťou.

„Spolupráca s martinským divadlom ma teší, rád som ju prijal, pretože SKD má aj v Čechách povest' jedného z najzaujímavejších slovenských divadiel,“ povedal.

„Na výber a dramaturgiu sme mali dost' času, martinské divadlo je v tom veľmi poctivé. Konali sa aj s ohľadom na 80. výročie existencie domácej profesionálnej scény a zhodli sme sa, že nepôjde o tradicionalistický krok, ale o inscenáciu, ktorá bude pohľadom do budúcnosti, ako by malo divadlo fungovať,“ dodal režisér.

Thomas Bernhard je síce jedným z najvýraznejších rakúskych dramatikov minulého storočia, ale jeho tvorba je na Slovensku pomerne

neznáma. Divadelník patrí k jeho významným dielam. Témou je provokatívny pohľad na človeka, ktorý síce žije divadlom, ale najmä samým sebou v ňom, čo mu ale nebráni komentovať spoločnosť, pre ktorú hrá.

„V tom je Bernhard nadčasový, hru písal pre rakúske publikum, ale v mnohom sa hodí aj pre súčasné Slovensko,“ vyznala sa Jana Ol'ňová s tým, že divák bude musieť strpieť, keď povie z javiska krutosti odzrkadľujúce nielen megalomanstvo hlavnej postavy, ale aj to, že v mnohých prípadoch má pravdu.

Jana Ol'ňová hrá v inscenácii hlavnú mužskú postavu, herca veľkej scény Bruscona. „Neprekáža mi, že hrám muža, nie je to kópia muža, stvárnujem to, akí muži sú,“ vyznala sa.

V tvorivom tíme (preklad: Viktória Janoušková, dramaturgia: Róbert Mankovecký, herecké obsadenie: okrem Jany Ol'ňovej aj Matej Babej, Zuzana Rohoňová, Marek Gejšberg, Katarína Dírerová a. h., Jana Nosálová a. h., Tatiana Goldmannová a. h.) spolu s režisérom vznikla „komédia pre nepriateľov divadla“, ktorá je ale jeho ironickou oslavou.

Viera Legerská

ŠPORT NA ŠKOLÁCH

O minifutbalovú ligu je veľký záujem.
Foto: archív BH

Turčianske Kľačany a ZŠ s MŠ Hurbanova „B“. Organizátorom obľúbenej súťaže je CVC Kamarát a hráva sa v telocvični na Hurbanke turnajovým spôsobom. Tímy boli rozdelené do troch skupín po štyroch družstvách. Skupinu „A“ vyhrala Hurbanka, skupinu „B“ Mudroňka a skupinu „C“ Evanjelická spojená škola. Tieto tri najlepšie tímy sa stretli vo finále, v ktorom hrali každý s každým. (BH)

■ Výsledky finálovej skupiny

ZŠ P. Mudroňa - Evanjelická spojená škola 3:2, ZŠ s MŠ Hurbanova – ZŠ, P. Mudroňa 4:0, Evanjelická spojená škola – ZŠ s MŠ Hurbanova 0:5.

■ **Poradie 1. kola:** 1. Hurbanka, 2. Mudroňka, 3. Evanjelická, 4. N. Hejnej, 5. Hurbanka B, 6. Košťany nad Turcom, 7. Bystrička, 8. H. Zelinovej, Vrútky, 9. Turčianske Kľačany, 10. Bernoláčka, 11. J. Kronera, 12. Priehradná.

■ **Najlepší hráč:** Max Braun (Mudroňka).

Odštartovala minifutbalová liga

V polovici októbra 1. kolom odštartoval jubilejný 25. ročník minifutbalovej ligy najmladších žiakov a žiačok okresu Martin.

Do tohto ročníka bolo prihlásených rekordných 12 základných škôl s viac ako sto žiak-

mi a žiačkami z okresu Martin: ZŠ s MŠ Hurbanova A, ZŠ, P. Mudroňa, Evanjelická spojená škola, KZŠ s MŠ A. Bernoláka, ZŠ N. Hejnej, ZŠ J. Kronera, ZŠ s MŠ Priehradná, ZŠ Bystrička, ZŠ H. Zelinovej, Vrútky, ZŠ Košťany nad Turcom, ZŠ

R23-11-02

MLADÍ TURČIANSKI SILÁCI

14. ROČNÍK SÚŤAŽE PRE STREDNÉ ŠKOLY

12.12.2023

SÚŤAŽNÉ DISCIPLÍNY

- zhyby na hrazde
- podhmatom
- tlak činky na lavičke 60%
- ľah-sed za 60 sekúnd

ORGANIZÁTOR:
VONS FITNESS

ŠPORTU ÁNO! NUDE A DROGÁM NIE!

foto: Ján Kleskeň

Podujatie podporil:

ŽILINSKÝ
SAMOSPRAVNÝ
KRAJ

METAL AGE PRODUCTIONS

BLOGO

VISION NUTRITION

WIN NUTREND

HOKEJ

Martinčania sa dobre rozbehli, podporujú ich aj fanúšikovia

Zo šiestich doterajších majstrovských zápasov vyhrali zverenci trénera Andreja Novotného päť.

Po tom, čo HK Martin predal prvoligovú licenciu do Prešova a ukončil svoju činnosť, to s mužským hokejom v našom meste nevyzeralo vôbec dobre.

Vzniknutú situáciu najmä s ohľadom na žiacu a mládežnícku základňu napokon počas leta zachraňovala MHA Martin, ktorá po prvý raz vo svojej histórii doslova za pochodu sformovala mužstvo mužov a prihlásila ho do II. ligy. Tím vedený trénerom Andrejom Novotným v nej zatiaľ odohral poltucet zápasov a v skupine „A“ mu zatiaľ patrí druhá priečka. Martinčania zo šiestich stretnutí päť vyhrali a za kratší koniec povrazu ťahali len raz, keď doma prehrali s Púchovom, ktorý je po druhom novembrovom víkende aktuálne na čele tabuľky.

„Vzhľadom na všetky známe okolnosti sme s úvodom sezóny určite spokojní. Mužstvo, ktoré sa dalo dokopy len pred pár týždňami a stále sa nejakým spôsobom tvorí, odvádza solidnú prácu. Naozaj chcem chlapcom poďakovať, že popri svojich pracovných a rodinných povinnostiach berú túto súťaž vážne a záleží im na tom, aby sa martinský hokej opäť odrazil od

Najlepší zápas odohrali Martinčania proti Senici.
Foto: FB MHA Martin

dna, na ktoré počas leta padol. Naším cieľom v tejto základnej skupine je byť v prvej trojke,

postúpiť do nadstavbovej časti, ktorá zaručuje účasť v play off. Teší nás, že tieto ambície zatiaľ napĺňame,” povedal tréner Andrej Novotný, ktorý nezabudol poďakovať fanúšikom za podporu. „Je obdivuhodné, v akom veľkom počte chodia ľudia na hokej. Veľmi nám to pomáha a veľmi si to vážime.”

Martinčania sa v prvej časti súťaže už stretli s každým mužstvom zo skupiny. „Veľmi dobre sa ukazuje Púchov a aj Senica. Veľmi dobre na ich hre poznať, že na rozdiel od nás hrajú ich hráči hokej kontinuálne bez prerušenia, čo je nepochybne ich výhodou,” myslí si Andrej Novotný.

V druhej lige vidíte hrať aj borcov, ktorí majú skúsenosti z extraligy. Spomeňme mená ako Albín Podstavek (Levice), Stanislav Gron (Hamuliakovo) či René Jarolín (Senica).

„Títo skúsení hráči dávajú hre tvár, tvoria ju. Tí mladší, mnohí v juniorskom veku, ju zas dokážu zrýchliť. A o takúto symbiózu starších s mladšími sa snažíme aj my. Zatiaľ to funguje,” povedal Andrej Novotný, tréner MHA Martin.

Roman Kopka

MHA MARTIN V II. LIGE

■ **Martin – Partizánske 9:2** (3:0, 1:1, 5:1), **Brezno – Martin 2:3** (1:2, 0:0, 1:1), **Martin – Senica 2:1** (0:0, 2:0, 0:1), **Levice – Martin 3:9** (0:1, 1:3, 2:5), **Martin – Púchov 0:5** (0:0, 0:2, 0:3), **Hamuliakovo – Martin 4:7** (1:2, 3:2, 0:3).

MALÝ FUTBAL

Mužstvo Bambariaci obhájilo prvenstvo, teší sa z piateho majstrovského titulu

Súboj o špicu bol mimoriadne zaujímavý. O prvenstve sa síce rozhodlo už pred posledným kolom, no bitka o druhú priečku bola otvorená až do samého záveru.

Je dobojované, I. mestská liga malého futbalu spoznala svojho víťaza. Bez ohľadu na výsledky posledného 26. kola sa ním stal tím Bambariaci, ktorý tak obhájil majstrovský titul z vlaňajšej sezóny. Celkovo ho získal už po piaty raz, čo ho v počte získaných prvenstiev radí v rámci 37. ročníkov I. MLMF na druhú pozíciu. Po poslednom zápase sezóny si hráči majstrovského tímu prevzali od organizátorov pohár pre víťaza a takisto medaily.

„Sme veľmi radi za obhajobu prvenstva, vôbec to nebolo ľahké, pretože boj o titul bol veľmi vyrovnaný a dá sa povedať, že aj značne dramatický. V sezóne boli aj momenty, keď som si myslel, že na prvenstvo možno aj nedočiahneme. Mužstvo sa však postupne dostalo do dobrej formy,

a keď sa lámal v jesennej časti chlieb, naplno zabralo. Zlomovým momentom bolo naše víťazstvo nad FC CCM Citron 5:2 v 23. kole, to nás dostalo tam, kde sme chceli byť,” povedal Juraj Valášek, jeden z lídrov tímu Bambariaci.

Druhé miesto si napokon vybojovalo mužstvo AC Roma pred legendárnym FC CCM Citron. Pri rovnosti bodov hrali v prospech AC Roma lepšie vzájomné zápasy.

Najvyššiu mestskú súťaž opúšťa na 14. mieste končiaci tím A.C. Karak, ktorého nahradí víťaz II. ligy Skaleš. V baráži o účasť v I. lige neuspel tím MZ Auto, ktorý nestačil na FC Schipro. Najlepším strelcom 37. ročníka I. MLMF sa s 85 gólmi stal Tomáš Nosák z mužstva Edson. **(KP)**

Bambariaci - víťaz I. MLMF.
Foto: Roman Kopka

FUTBAL

Tréner Norbert Guľa (vľavo) prinesol do Martina svieži vietor. Odrzkadlilo sa to aj na hre mužstva i postavení v tabuľke.

Foto: Radko Coufal

Fomat sa oproti vlašajsku výrazne zlepšil, vidieť to aj v tabuľke

Zverenci trénera Norberta Guľu ukončili jesennú časť ligy trojbodovým ziskom, hoci v zápase s Veľkými Ludincami musel skóre otáčať.

Martinčania na Martina privítali v Martine súpera z Veľkých Ludiniec, ktorý po nevydarenom začiatku sezóny chytil druhý dych a aj do Turca prišiel s ambíciou bodovať. Fomat však mal tiež svoje plány a určite sa chcel s jesennou časťou súťaže rozlúčiť víťazne. To sa mu napokon aj podarilo, hoci to nebolo vôbec jednoduché. Hostia od 20. min viedli, naši ale rýchlo odpovedali, keď premenil penaltu Mojžiš.

Fomat v prvom dejstve nebol vo svojej koži, chalani sa nevedeli dostať do tempa a herne sa aj trochu trápili. Hráčom zrejme cez prestávku

pomohol dohovor v kabíne, v druhom dejstve totiž evidentne pridali, viac sa tlačili dopredu a nakoniec vďaka svojej aktivite dokázali zlomiť odpor súpera.

V 74. min si na pravej strane od Mlynára prevzal loptu mladý Pavlík a jeho rýchly výpad, po ktorom prišla ideálna prihrávka, s prehľadom zakončil Peter Ďungel. Keď o chvíľu na to perfektne zatočil priamy kop Mojžiš, lopta z jeho kopačky skončila pod brvnom, o víťazstve Fomatu už nikto nepochyboval. Na tomto fakte sa nič nezmenilo ani po tom, čo v nadsta-

venom čase stanovil konečný výsledok Lloyd Phil na 3:2.

Martinčania majú za sebou vydarenú jeseň, mužstvo zaznamenalo herný a aj výsledkový progres, o čom svedčí aj to, že po polovici súťaže im v tabuľke patrí so ziskom 25 bodov solídne 5. miesto, len s trojbodovým mankom na druhý Zvolen. Mimochodom, takto pred rokom zimoval Fomat na 12. priečke a na konte mal len 17 bodov.

„Keď to zoberieme komplexne, tak to napokon dopadlo celkom fajn. Môžeme polemizovať, či sme nemali získať o pár bodov viac, ale treba zdôrazniť, že každý jeden zápas bol ťažký a to nielen vonku, ale aj doma. Ak sme chceli dosiahnuť nejaký dobrý výsledok, tak bolo treba byť aj organizovaný, herne i takticky kompaktný, fyzicky zdatný a aj tímový duch musel byť na patričnej úrovni. Toto všetko celkom vyšlo, lebo tie body, a bolo to vidieť aj v zápase proti Veľkým Ludinciam, sa nezbierajú ľahko,“ zhodnotil jesenné účinkovanie svojho tímu Norbert Guľa, tréner MŠK Fomat Martin.

Podľa jeho ďalších slov tabuľka občas klame, viaceré mužstvá majú vo svojich radoch kvalitných hráčov a vždy bolo treba pri tom našom užšom kádri siahnúť na dno síl.

„Chlapcom za predvedené výkony patrí poďakovanie, myslím si, že odvedli veľmi dobrú robotu. Teraz si dáme dva týždne voľno, ale potom začneme znovu trénovať. Zimy sa nebojíme, máme tu dobré podmienky na prípravu a uvidíme, či sa nám mužstvo ešte podarí okysličiť nejakými príchodmi, určite sa o to pokúsime,“ načrtnol najbližšie plány Norbert Guľa. **Roman Kopka**

HÁDZANÁ

Hádzanári tvrdo platia za chyby, súper sa im vzdalujú

Martinskí hádzanári sa v televíznom extraligovom súboji s Bojnicami chceli odraziť od dna, ale tento zámer im vôbec nevyšiel, s tradičným rivalom na domácej pôde vysoko prehrali.

Od 2. kola ťahajú Martinčania sériu prehiev a zatiaľ nenašli recept, ako sa s touto neľahkou situáciou vysporiadať, a to po zápase so Záhorákmi vymenili už aj trénera, keď Miroslava Šranca vystriedal Ivan Murín, ktorý vo svojej hráčskej kariére získal so Sečovcami dva majstrovské tituly.

Určite ale nie je všetkým dňom koniec, ak mužstvo bude trpezlivo pracovať a nedá sa zlomiť

zložitým obdobím, k pozitívnejšiemu obratu skôr či neskôr dôjde.

Proti Bojniciam sa Martinčania museli zaoberať bez dvoch skúsených hráčov – spojky Borisa Saitza a strelca Vladimíra Buvalu. A žiaľ, bolo to na ich hre aj vidieť. Na rozdiel od predchádzajúcich duelov im vôbec nevyšiel začiatok. Do 10. min nestrelili ani gól, naopak, hostia boli v koncovke nemilosrdní a poľahky si tak vypracovali až šesťgólový náskok, v polovici prvého dejstva viedli 8:2. Potom naši na chvíľu zabrali, dokázali sa priblížiť na rozdiel troch gólov, no v zlomových momentoch prišli chyby, ktoré súper niekedy až ľahko potrestal.

Zvrat v zápase neprinesol ani druhý polčas, Bojnice mali duel pod kontrolou a ani len na

okamih nedovolili, aby sa v jeho vývoji niečo zmenilo. Naši zahodili aj tri sedmičky, nechali sa viackrát zbytočne vylúčiť. To všetko bola voda na mlyn pre hostí, ktorí si domov zaslúžene odviezli všetky body. Mimochodom, bola to ich prvá výhra na pôde súpera.

(KP)

MARTIN - BOJNICE 24:33 (10:15)

■ **Najviac gólov:** Bíro 8/5, J. Kravčák 5, Slezák a Hák. I. Halldórsson 3 – Melnyk 9/3, Bogár 8, Michniewicz 7. **Pok. hody:** 8/5–3/3. **Vylúčenie:** 8:3 na 2. min. **Červená karta:** 59. Hák. I. Halldórsson (Martin) za 3 vylúčenia.

PRIMÁTOR MESTA MARTIN JÁN DANKO VÁS POZÝVA NA

DNI S MESTSKÝMI ČASŤAMI

**PRÍDTE SA PODELIŤ O VAŠE NÁPADY NA ZLEPŠENIE ŽIVOTA V NAŠOM MESTE
A PREDISKUTOVAŤ RIEŠENIA PROBLÉMOV VO VAŠEJ MESTSKEJ ČASTI
S PRIMÁTOROM MESTA MARTIN**

- ✓ **STRED - 20.11.2023, 17:00 h, veľká zasadačka MsÚ Martin**
- ✓ **ĽADOVEŇ, JAHODNÍKY, TOMČANY - 21.11.2023, 17:00 h, školská jedáleň ZŠ, Jozefa Kronera**
- ✓ **KOŠÚTY - 22.11.2023, 17:00 h, školská jedáleň ZŠ s MŠ, Hurbanova**
- ✓ **ZÁTURČIE - 27.11.2023, 17:00 h, masmediálna miestnosť ZŠ, A. Stodolu**
- ✓ **PRIEKOPA - 29.11.2023, 17:00 h, školská jedáleň ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského**

MARTIN

**AKTUÁLNE TÉMY:
EKONOMICKÁ SITUÁCIA MESTA
KOMUNÁLNE SLUŽBY
PLÁNOVANÉ PROJEKTY MESTA**